

2025

1/21

Reformatų žinia

LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMATŲ KONSISTORIJOS APŽVALGINIS LEIDINYS

Grossmünsterio katedra - viena iš svarbiausių katedrų Ciuriche, suvaidinusi labai svarbų vaidmenį Reformacijos istorijoje. Pradėta statyti 1090 m., melstis joje pradėta tik 1220 m. Joje nuo 1518 m. pamokslavo U. Cvinglis, po jo žūties 1531 m. – H. Bulingeris.

TURINYS

PIKTĄ DIEVAS KEIČIA Į GERĄ.....	3
SOLA SCRIPTURA.....	5
NUTILĖS LAUKIU	8
KĄ DIEVAS ĮSAKĖ DEŠIMTYJE SAVO ĮSAKYMŲ?	8
RICHARDO BAKSTERIO PATARIMAI JAUNUOLIAMS.....	9
LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMŲ BAŽNYČIA	10
SVEČIAI IŠ PARTNERINĖS VOKIETIJOS LIPPĖS KRAŠTO BAŽNYČIOS.....	14
SUSITIKIMAI PRIE DONELAIČIO PAMINKLO	15
2025 METŲ MALDOS UŽ KRIKŠČIONIŲ VIENYBĘ SAVAITĖ VILNIUJE.....	16
TARPKONFESINĖ DISKUSIJA: BIBLIJOS PRANAŠAI ŠIANDIENAI.....	17
SUSITIKIMAS PAS BIRŽŲ MERĄ.....	18
ANDRIUS VOLANAS IR KĘSTUČIO DAUGIRDO KNYGA	19
EVANGELINĖS MINTIES LEIDINIUI „PRIZMĖ“ – 30.....	19
DEŠRŲ VALGYMAS PER GAVĖNIĄ: CVINGLIO MAIŠTAS	20
PUOKŠTĖS ANT SIGNATARŲ KAPŲ	22
KUN. TOMAS ŠERNAS - GARBĖS PIRMININKAS	22
BAŽNYČIOS TARNAUTOJŲ MOKYMAI.....	23
DAUGIAU NEI PERGALĖS	23
Pro memoria	24
ONA STEPONAVIČIŪTĖ DUČINSKIENĖ	24
ZDZISLAVAS TRANDA.....	25
SIGITAS KREGŽDĖ	26

PIKTĄ DIEVAS KEIČIA Į GERĄ

2 Kor 12, 7b-9: Taigi, kad neišpuikčiau, man duotas dyglys kūne, šėtono pasiuntinys, kad mane smūgiuotų ir neišpuikčiau. 8 Todėl aš jau tris kartus maldavau Viešpatį, kad atitolintų jį nuo manęs. 9 Bet man jis atsakė: „Gana tau mano malonės, nes mano galybė tampa tobula silpnume“. Todėl aš mieliausiu noru girsiuosi silpnumais, kad Kristaus galybė apsigyventų manyje.

Mk 14,66-72: 66 Petras buvo žemai, kieme. Atėjo viena vyriausiojo kunigo tarnaitė 67 ir pamačiusi besišildantį Petrą, išsižiūrėjo į jį ir tarė: „Ir tu buvai su šituo Nazarėnu, su Jėzumi“. 68 Petras išsigynė, sakydamas: „Nei aš žinau, nei suprantu, ką tu sakai“. Jis išėjo į

prieškiemį, ir gaidys pragydo. 69 Pamačiusi jį, tarnaitė vėl pradėjo sakyti aplinkiniams: „Šitas yra iš jų!“ 70 Jis vėl išsigynė. Kiek vėliau aplinkiniai sakė Petru: „Tu tikrai vienas iš jų; juk tu irgi galilėjietis“. 71 Tada jis šoko prisiekinėti ir dievogotis: „Aš nepažįstu to žmogaus, apie kurį jūs kalbate“. 72 Ir netrukus gaidys užgiedojo antrą kartą. Petras atsiminė, ką jam buvo pasakęs Jėzus: „Gaidžiui nė dukart nepragydas, tu tris kartus manęs išsiginsi“. Ir jis pravirko.

Mieli tikėjimo namiškiai,

šis nagrinėjamas Šventojo Rašto skaitinys užduoda klausimą, kurį labai dažnai mes girdime ir šiandien. Ar, galbūt, labai panašų klausimą. Kodėl Dievas tai leido? Kodėl tai atsitiko man? Kodėl *man duotas dyglys kūne* ir kodėl toks ištikimas, dievobaimingas vyras Petras išsiginą nepažįstą Jėzų? Meluoja, išsisukinėja...

Visai neblogai į šiuos klausimus atsako Vestminsterio tikėjimo išpažinimo penkto sk. 5 punktas: *Išmintingas, absoliučiai teisus ir maloningas Dievas dažnai leidžia savo vaikams būti gundomiems įvairiais pagundymais, kad jie patirtų savo širdžių sugedimą. Dievas tai daro, kad sudrausmintų juos už anksčiau padarytas nuodėmes, kad atvertų jiems jų širdžių paklydimo bei sugedimo galią, ir šie nusižemintų.*

Taip Dievas, siekdamas ir kitų šventų bei teisingų tikslų, skatina juos artintis prie Jo ir visada Juo pasikliauti bei priešintis nuodėmei ir pagundymams.

Galima būtų labai trumpai atsakyti: Jis, Dangiškasis Tėvas, suverenų, neklystantis ir visiškai teisus visuose savo sprendimuose, Jis taip nusprendė. Ir nereikia mums prieštarauti ar bandyti kažką daugiau išsiaiškinti. Nusprendė, kad mus ugdytų, nusprendė, kad pažintume nuodėmę, kad suprastume mūsų bejėgiškumą ir menkumą.

Kodėl Petru reikėjo išsiginoti ir meluoti dėl Kristaus?

Kad ir jis suprastų savo menkumą prieš Kristų, net tuomet, kai Viešpats Kristus buvo suimtas ir kankinamas, kai buvo žmogaus akimis visiškai bejėgis, net ir tuomet parodė kelią Petru į nusižeminimą, į supratimą savojo menkumo ir dieviškojo Kristaus teismo. Šioje vietoje taip aiškiai matoma stiprybė silpnume, kaip ir Stiprybė Tiesoje.

Petras, ištikimas Jėzaus mokinys, visgi susidūręs su realybe pasielgė visiškai kitaip, nei buvo žadėjęs kitomis aplinkybėmis.

Prisiminkime Jėzaus pokalbį su mokiniiais, tuo pačiu ir su Petru, kuris Jėzui pažadėjo būti ištikimu visada. Deja, net Petru nepavyko išpildyti šio pažado. Petras sakė, kad *aš gyvybę už tave guldysiu*, O Jėzus atsakė: *Tu guldysi už mane gyvybę? Iš tiesų, iš tiesų sakau tau: dar gaidžiui nepragydas, tu tris kartus manęs išsiginsi!* (Jn 13,38-39) Tuos pačius įvykius mes skaitome ir visose Evangelijose.

Panašias žmogaus nuodėmes mes labai dažnai sutinkame ir kasdieniniame gyvenime. Kaip lengva prisiimti atsakomybes, duoti pažadus galvojant, kad jų vykdyti nereikės. Labai lengva mylėti Tėvynę, kai jai nekyla realių pavojų. Kaip paprasta mylėti Afrikos vaikus, kai kas teigia mylįs Kristų, bet ne Bažnyčią. O Bažnyčia juk Kristaus taip mylima nuotaka.

Grįžkime į tą naktį, kai Petrą atpažino esantį Jėzaus mokiniu. Kodėl jį atpažino? Nes Petras, skirtingai nuo ten esančių Judėjos žydų, buvo žydas iš Galatijos, todėl ryškiai skyrėsi jo manijos, kalbos akcentas nuo kitų vietinių žydų. Tikriausiai tuometiniams vietiniams ir vyriausiojo kunigo tarnaitėi nebuvo sunku pažinti svetimšalį. Pradžioje, pirmą kartą Petras tik labai nekaltai, gal tik burbtelėjo: *Nei aš žinau, nei suprantu, ką tu sakai*, arba: *ką aš žinau, atsikabink* ir tikėjosi, kad šis atsakymas viską išspręs, viskas nurims, pavojus praeis, tačiau nepraėjo. Antrą kartą jis vėl tarnaitės buvo atpažintas ir vėl išsiginė. Ir trečią kartą atpažintas ir pavadintas galilėjiečiu, Petras **šoko prisiekinėti ir dievagotis: Aš nepažįstu to žmogaus, apie kurį jūs kalbate**. Pirmiausia, Petras tik nesureikšmindamas paprieštaravo, paskui dar kartą, ir tuomet jau melagingai prisiekinėjo!

Šioje situacijoje daugelis gali atpažinti save. Kaip lengva kartais šiek tiek prasilenkti su tiesa, pavadinti tai nereikšmingu ar šventu melu. Paskui seka kitas, trečias kartas ir taip kaskart sumuojasi, melas didėja, nuodėmė auga, šėtonas džiaugiasi. Todėl nėra mažo melo, ar melo, į kurį nereikia atkreipti dėmesio, užsimerkti, praleisti ar toleruoti. Nėra per mažos nuodėmės, kurios nereikia Dievui išpažinti, kaip ir per didelės, kurios Dievas negalėtų atleisti.

Taigi, kuo Petras, atsižadėdamas Jėzaus, geresnis už Judą, kuris išdavė Jėzų Sinedrionui – tuometiniam aukščiausiam Bažnyčios teismui? Ar už kitus apaštalus, kurie, suėmus Jėzų – jų mokytoją ir didžiausią autoritetą, Jį palieka? Judas paskundžia, parduoda, mokiniai palieka, Petras net išsižada nepažįstą Jėzaus.

Atrodo beviltiška.

Ir čia, tikriausiai iš šio beviltiškumo, kyla klausimas, kodėl Viešpats taip suplanavo, kodėl taip sudėliojo?

Ar turime atsakymą?

Taip!

Kad neišpuikčiau, kad suprasčiau, jog nė kiek nesu geresnis už savo brolius, už tuos, kurie šalia manęs, kuriuos aš mokau ar iš kurių mokausi. Nesu geresnis už tuos netikinčius, neatradusius Dievo, klaidatikius. Už tuos nevykėlius, už nesėkmingus... Tik tai supratęs ir pripažinęs beviltišką padėtį, galiu tiesti rankas į savo Gelbėtoją ir nuoširdžiai prašyti Jo pagalbos, Jo vedimo ir visiškai paklusti Jo planams.

Tą suprato Petras, Paulius ir kiti apaštalai. Viešpats juos sugrąžino į tiesos kelią, per juos buvo liudijamas Kristus, plečiama Kristaus Bažnyčia. Jiems buvo daug duota ir daug iš jų pareikalauta – visi jie, išskyrus Joną, mirė kankinio mirtimi, bet visi jie liudijo Kristų ir skelbė Jo Evangeliją net tuomet, kai, rodos, dėl pavojaus neįmanoma buvo tai daryti.

Viešpats duoda kiekvienam krikščioniui didesnius ar mažesnius išbandymus. Apaštalas Paulius, be kitų sunkumų, išbandymų, kentėjimų, mini ir tai, kad jam **duotas dyglys kūne, šėtono pasiuntinys, kad mane smūgiuotų ir neišpuikčiau**. Šis dyglys kūne vienu teologų, Rašto aiškintojų suprantamas, kaip žmogaus kūniškas įgimtas trūkumas, kuris visą Pauliaus gyvenimą jam priminė Šėtono persekiojimą. Kiti aiškina dyglį kūne kaip nuolatinį žydų persekiojimą. Deja, per visą Bažnyčios istoriją nėra aiškaus sutarimo, aiškinant šią eilutę. Tačiau visiškai aišku, kad šis dyglys duotas suvaldyti puikybės. Matyt, Viešpats ir tai numatė.

Paulius čia kreipiasi į Viešpatį Jėzų. Paulius taip pat duoda pavyzdį dėl maldos – kad privalome išsakyti visus savo lūkesčius, savo skausmus, negandas ir džiaugsmus, kurie nebūtinai bus patenkinti. Viešpats išklauso, bet Jis nėra mūsų norų vykdytojas, Viešpats patenkina teisėtus, teisingus ir mums tikrai reikalingus, mus ugdančius prašymus. Bet tuo pačiu Dievas mums parodo, kad Jis yra Dievas, Jis yra viso ko karalius ir valdytojas, o ne žmogus. Nors labai dažnai žmogus nori užimti Dievo vietą šiandienos gyvenime.

Paulius meldė Viešpatį Kristų dėl savo ar savo tautos negalios, sunkumo, tačiau gavo atsakymą, jog jo negalia, jo silpnumą Kristus gali paversti stiprybe ir pranašumu. Kaip tai vyksta? Kai tikintysis pripažįsta savo silpnumą, tuomet Kristaus jėga veikia jame, žmogus įgyja pasitikėjimo. Paulius šį principą lygina su savo silpnumo istorija ir taip pat su Kristaus kryžiaus istorija.

Biblijoje mes surandame labai daug netikėtų Dievo veikimo įrodymų, kai Jis viską apverčia, sukeičia, o gal reiktų suprasti, kad sustato į teisingas vietas. Pradžios knygos 50 skyriaus 20 eil.: **Be to, nors jūs ir sumanėte man pikta, Dievas pakeitė tai į gera** – prisiminkite Senojo Testamento Juozapo istoriją, kai broliai, jam norėdami blogo, kerštavo ir bandydami gauti sau naudos, pardavė Juozapą į vergiją. O Viešpats globojo Juozapą ir padarė jį didžiu žmogumi Egipte, kuris galų gale atsimokėjo savo vargstantiems broliams geru už blogą.

Vestminsterio tikėjimo išpažinimo penktas sk. 7 punktą sako: *kadangi Dievo Apvaizda pasiekia visus kūrinius, juo labiau ji ypatingu būdu rūpinasi ir Jo Bažnyčia, nukreipdama visa pastarosios gerovei*. Ir Paulius Pirmame laiške Timotiejui 4 skyriuje 10 eil. patvirtina: **mes todėl ir triūsiame bei kovojame, kad pasitikime gyvuoju Dievu, kuris yra visų žmonių, o ypač tikinčiųjų, Gelbėtojas**. AMEN.

Gen. superintendentas kun. Raimondas Stankevičius

SOLA SCRIPTURA

Sola Scriptura termino išaiškinimas, ką šis terminas iš tikrųjų reiškia.

Reformacijos pradininkai buvo įsitikinę, kad tikrasis krikščioniškas tikėjimas gimsta, auga ir duoda vaisių tik tada, kai žmogus asmeniškai išgirsta, susipažįsta ir gerai suvokia Evangelijos tiesas. Todėl Bibliją reformatoriai įvardijo pagrindiniu kelrodžiu tikėjimo kelyje, kiekvieno krikščionio pagrindiniu tikėjimo vadovu. Evangelija – iš dangaus atėjęs apreiškimas, neįkainojama šventenybė, suteikta žmonijai, pradžioje buvo patikėta apaštalų bažnyčiai.

Tačiau vėlesnėse kartose šis paveldas nėra gaunamas iš *pirmųjų rankų*, t. y. Evangelija *nenukrenta* tiesiai iš dangaus kiekvienai naujai kartai, bet atrandama visų pirma Biblijoje – užrašytame Dievo Žodyje. Kadangi per visą istoriją buvo skelbiamos ir įvairios *kitokios evangelijos* (pagal 2 Kor 11, 4), prieštaraujančios apaštalų mokymui, kiekvienoje kartoje Bažnyčia privalo uoliai ir rūpestingai gilintis į Šventąjį Raštą, idant šis dieviškas palikimas – biblinė Evangelija – taptų paveldėjimu skirtingų laikmečių krikščionims.

Protestantiškose bažnyčiose Šventojo Rašto skaitymas, supratimas ir įsiminimas tapo ne vien tik kiekvieno krikščionio teise, bet ir pareiga. Iki Reformacijos buvusi vien dvasininkų knyga Biblija tapo visų žmonių knyga. Reformacijos dėka daugelis galėjo prisitarti prie pagrindinio dieviškos tiesos šaltinio. Šūkis *Sola Scriptura* išreiškė šį vieną iš pagrindinių Reformacijos siekių.

Protestantiškose bažnyčiose Šventojo Rašto skaitymas, supratimas ir įsiminimas tapo ne vien tik kiekvieno krikščionio teise, bet ir pareiga. Iki Reformacijos buvusi vien dvasininkų knyga Biblija tapo visų žmonių knyga. Reformacijos dėka daugelis galėjo prisitarti prie pagrindinio dieviškos tiesos šaltinio. Šūkis *Sola Scriptura* išreiškė šį vieną iš pagrindinių Reformacijos siekių.

Daug kas iš protestantizmą kritikuojančių stovyklos painioja terminus *Sola Scriptura* su *Solo Scriptura*. Terminas *Solo Scriptura* (skiriasi viena raidė) naudojamas apibūdinti kraštutinį požiūrį, neatitinkantį klasikinės Reformacijos nuostatų. Jis reiškia bet kokio kito Dievo pažinimo šaltinio atmetimą (taip pat ir krikščioniško tradicinio paveldo), pripažįstant vien tik Bibliją. Tenka pastebėti, kad dažnas protestantizmo kritikas (kartais dėl informuotumo stokos) sutapatina Reformacijos *Sola Scriptura* su minėtu kraštutiniu požiūriu, tokiu būdu vaizduodamas protestantizmą kaip tradicijas griaunančią *šiaudinę baidyklę*. Iš tikrųjų šūkis *Sola Scriptura* XVI a. įkūnijo protestą ne prieš Bažnyčios paveldą apskritai, bet prieš viduramžiškos Bažnyčios tradicionalizmą – nepagrįstai perdėtą žmogiškos tradicijos išaukštinimą (*susakralinimą*), kai tradicijos autoritetas buvo prilygintas Rašto autoritetui.

RKB faktiškai pajungė Bibliją tradicijai, pastarąją paskelbdama vienintele Biblijos išaiškintoja, kurią patvirtina tariamas *consensus patrum* (iš lot. *bendras tėvų sutarimas*). Žvelgiant per istorijos prizmę galima atsekti, kad vėlyvaisiais viduramžiais buvo intensyviai tolstama nuo patristinės *tradicijos* sampratos – *tradicija* ėmė įgauti Raštą papildančią, praplečiančią prasmę.

Buvo diegiama idėja, kad ne viskas, ko reikia Bažnyčiai, buvo apreiškta Rašte, todėl *tradicija* įgijo papildomo apreiškimo požymių. *Sola scriptura* šūkis visų pirma išreiškė reformatorių nepritarimą šiai vėlyvaisiais viduramžiais susiformavusiai koncepcijai, pagal kurią Bažnyčios tradicija (žmogiškasis palikimas) iškeliamą kaip lygiavertis autoritetas Šventajam Raštui (dieviškajam apreiškimui).

Tradicionalistinė koncepcija kėlė pavojų Šv. Rašto mokymo grynumo išsaugojimui, nes atvėrė galimybę teikti autoritetingą statusą iš subjektyvių žmogiškų išmąstymų kilusioms doktrinoms, neturinčioms aiškaus patvirtinimo Šv. Rašte. Bibliją reformatoriai paskelbė prioritetine norma, pagal kurią galima sutikrinti bet koki tradicinį mokymą.

Neteisinga teigti, kad protestantai atmetė tradicinį Bažnyčios paveldą – iš tiesų jie stengėsi subordinuoti, t. y. sutikrinti šį paveldą su Dievo Žodžiu, pabrėždami Biblijos autoriteto pirmumą. Reformacijos santykį į krikščionišką tradiciją nusako pirmieji jos šūkiai – *Ad fontes* (iš lot. *atgal prie šaltinių*) ir *Christianismus renascens* (iš lot. *krikščionybės atgimimas*). Šie šūkiai nusakė reformatorių įsitikinimą, kad krikščionybę įmanoma reformuoti tik atsigręžus ir sugrįžus prie pirmųjų amžių Bažnyčios mokymo ir praktikos.

Pasak istoriko Filipo Šafo (*Philip Schaff*): Reformacija sugrįžo prie pirminių principų tam, kad galėtų žengti į priekį. Ji leido savo šaknis giliai į praeitį, kad neštų gausius ateities vaisius. <...>

Pradinė krikščionybė ne tik buvo atgaivinta, bet ir suvokta ir pritaikyta giliau nei ankstesniais laikais. (Schaff Ph., *Reformacija. Bendroji apžvalga (III d.)*. *Reformacijos dvasia ir tikslas*.) ➤

Dėl šios priežasties neteisinga protestantišką mokymą vadinti *naujovišku*, atsiradusiu XVI amžiuje. Reformacijos teologijoje atsispindėjo svarbiausi senieji tikėjimo išpažinimai bei Bažnyčios tėvų mokymas – Atanazo, Augustino, Irenėjaus, Tertulijono ir kitų. Ypatingai buvo siekiama nenukrypti nuo patristiniame amžiuje suformuluotų esminių visuotinės krikščionybės doktrinų – apie Trejybę, dvejopą Kristaus prigimtį, atpirkimą per Kristaus auką ir kt.

Ad fontes šūkiu besivadovaujantys teologai ieškojo autentiško, Jėzaus ir apaštalų palikto pirminio tikėjimo mokymo, kuris nebūtų *užterštas* vėlesnių amžių žmogiškais *papildymais*. Reformatoriai siekė naujai aktualizuoti užmirštas senas tiesas, norėjo priminti apaštalų ir Bažnyčios tėvų laikų tikėjimo gyvybingumą, vidinę jėgą ir sugrąžinti šias krikščioniškas charakteristikas į XVI a. Bažnyčią. Dėl to galima teigti, kad Reformacijos judėjimas, dėl savo stipriai išreikšto siekio išgryninti pirminės krikščionybės autentišką palikimą, pasižymėjo net tradiciškesnėmis nuostatomis nei RKB.

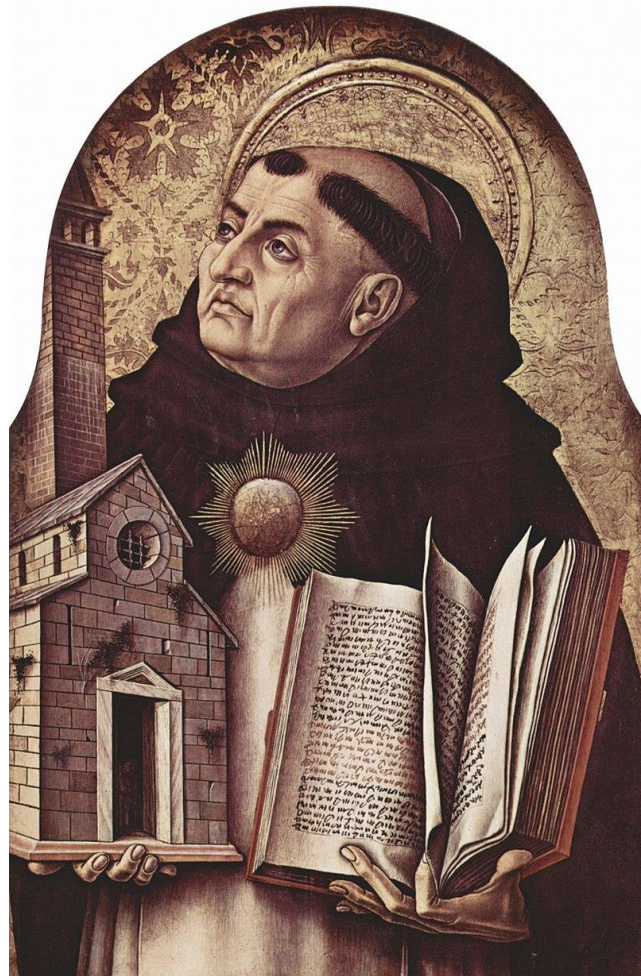
Taip pat svarbu atkreipti dėmesį, kad dauguma reformatorių sutiko, jog Bažnyčia yra atsakinga už Šventojo Rašto aiškinimą; protestantai neatmetė bažnytinių mokymo tarnysčių, nei paklusnumo joms (Lahayne H., *Penki „vien tik“ – Reformacijos idėjų santrauka in Reformacija praeityje ir dabar*. Vilnius: Ganytojas, 2017, p. 58). Protestantiškose Bažnyčiose svarbiu tikinčiųjų ganymo instrumentu buvo katekizmai ir tikėjimo išpažinimai – pagrindinių Biblijos tiesų santraukos, kurios brėžė mokymo gaires, palaikančias doktrininę vienybę.

Dar vienas labai svarbus aspektas, į kurį reikėtų atkreipti dėmesį – *Sola Scriptura* šūkis taip pat išreiškė reformatorių protestą prieš scholastų (ypač tomistų) bandymus sujungti antikinę filosofinę mintį su krikščioniškąja teologija, bei prieš Renesanso humanistų inicijuotą pasaulėžiūrinio *axis mundi* (*pasaulio ašies* – Reformatų Žinia) paslinkimą nuo teocentriškumo link antropocentriškumo.

M. Liuteris karštai kritikavo Tomo Akviniečio projektą integruoti Aristotelio filosofiją į katalikiškąją teologiją. Mažai žinomas faktas, kad prieš paskelbdamas įžymiąsias 95 tezes, žyminčias Reformacijos pradžią, Liuteris pirmiau paskelbė 97 tezes, nukreiptas prieš žalingą aristotelizmo įtaką Bažnyčios mokymui (Širvys D., *Biblinio pamokslavimo eskizai*. In: *Reformacija praeityje ir dabar*. Vilnius: Ganytojas, 2017, p. 72.).

Reformatorius taip pat kritikavo Akvinietį ir dėl perdėto žmogaus racionalumo išaukštinimo – dėl pernelyg optimistiško požiūrio į žmogaus gebėjimą autonomiškai (be tikėjimo apreiškimo) suprasti fundamentalias tiesas. Toks optimizmas kilo iš klaidingo įsitikinimo, kad įmanoma mąstymą atriboti nuo nuodėmingos žmogiškos prigimties poveikio. Anot reformatorių tokia prielaida prieštaravo bibliniam apreiškimui apie nuopuolį, kuris pažeidė ir žmogaus gebėjimą tinkamai suprasti svarbiausias tiesas apie Dievą, žmogų, pasaulį.

Žinomas XX a. krikščionybės apologetas Frensis Šeferis (Francis Schaeffer) teigė, kad minėtosios Akviniečio idėjos turėjo didelės įtakos Renesanso judėjimui. Įkvėpti Akviniečio minčių apie proto vaidmenį, Renesanso mąstytojai siekė stiprinti sekuliarių mokslų autonomiją nuo teologijos.

Renesanse galime aptikti pirmuosius bandymus iškelti žmogaus racionalumą virš dieviškojo apreiškimo. F. Šeferio nuomone, būtent Akvinietis (ne Liuteris) yra atsakingas už nenumatytą šalutinį poveikį vakarietiškos mąstysenos poslinkiams, pasireiškusiems pirmiausia renesansiniame humanizme, vėliau Apšvietos epochos sekuliariame humanizme (Schaeffer F., *Trilogy*. Crossway, 1990; Schaeffer F., *How should we then live*. Crossway, 2022).

Straipsnio įžangoje minėjome katalikų intelektualų ratuose išpopuliarėjusį naratyvą apie istorinį protestantizmo vaidmenį katalizuojant procesus, nuvedusius link moralinio reliatyvizmo atsiradimo. Viena iš svarbių šio naratyvo sudedamųjų dalių yra Reformacijos ir Renesanso idėjinės bendrystės pabrėžimas. Pavyzdžiui, filosofas V. Radžvilas teigia: *Vadinamasis renesansinis humanizmas ir protestantiškoji reformacija buvo „dvi tos pačios monetos pusės“, tai yra du pirmieji šio projekto [modernybės] įgyvendinimo žingsniai.*

Juos gelminiu ryšiu susiejo bendra idėja, kuri yra viso modernybės projekto varomoji jėga: šitas pasaulis,

kuriame mes, žmonės, gyvenome tūkstančius metų ir kurį mes, krikščionys tikime esant Kūrėjo pašauktą iš Nieko, yra iš pagrindų „netikras“, jis yra fundamentali klaida (Radžvilas V., *Kodėl pralaimime kovą dėl šeimų? (II)*).

Paminėtos gelminių ryšių susietos bendros idėjos priskyrimas Reformacijai yra netikslus atribucija, kurią nesunku paneigti įdėmiau pasigilinus į pamatines Reformacijos idėjas. Reformacija ir Renesansas buvo svarbios Europos istorijai epochos, kurios nors ir chronologiškai susitiko XVI a., tačiau išsiskyrė savo požiūriais į Dievą, žmogų, pasaulį. Šių dviejų judėjimų idėjiniai skirtumai ryškiai atsiskleidė Liuterio ir renesansinio humanisto Erazmo Roterdamičio disputuose apie žmogaus (ne)laisvą valią.

Savo veikale *Apie laisvą valią* Erazmas teigė, kad žmogus turi galimybę bendradarbiaudamas su Dievu siekti dorybės ir būti atsakingas už savo gyvenimo eigą ir galutinį išganymą, nes turi laisvą valią. Nors jis ir pripažino žmogaus nuodėmingumą bei Dievo malonės svarbą, požiūris į žmogišką prigimtį buvo iš esmės optimistinis.

Liuteris, remdamasis bibliniu apreiškimu, prieštaravo šiam optimistiniam vaizdiniui. Savo veikale *Apie pavergtą valią* (Lietuvių kalba išleistas sutrumpintas šio veikalo variantas: Liuteris M., *Gimę vergais*, Vilnius, Reformatų literatūros centras, 2006) Liuteris atmetė Erazmo laisvos valios idėją, tvirtindamas, kad valia yra nuodėmingumo vergystė; kiekvienas žmogus yra beviltiškoje būsenoje, savarankiškai savo valia negalintis pasirinkti gėrio, o jo vienintelė viltis yra tik Dievo malonė, suteikiama dėl Kristaus atlikto atpirkimo.

Klasikinė Reformacija iš esmės nesutiko su Renesanso humanistų požiūriais ne vien į žmogiškąją valią, bet ir į autonomiško proto gebėjimą suprasti svarbiausias tiesas. Reformacija diegė visiškai kitokią – teocentrišką pasaulėžiūrą, kurioje centrinėje vietoje yra suverenaus visavaldžio Dievo valia, apreikšta per užrašytą Dievo Žodį – Bibliją.

Visų dalykų matas yra pats Dievas; jis per apreiškimą nustato moralinius absoliutus, vertybes, prasmes. Tiesos pažinimas negali būti atskirtas nuo tikėjimo dievišku apreiškimu. Reformatoriai kūrė visai kitokį žmogaus orumo, vertingumo, gyvenimo pilnatvės atstatymo projektą, kurio fundamentas yra nekintamos, visuotinės tiesos, užrašytos Biblijoje. Jie tikėjo, kad žmogus gali atrasti savo vertę bei tikrąją laisvę neatsižadėdamas biblinių moralinių absoliutų ir nepasiduodamas į antropocentrizmą.

Būtent dėl teocentriškos nuostatos, dėl *Sola Scriptura* principo, pabrėžiančio Dievo apreiškimo, kaip pagrindinio tiesos šaltinio, pirmumą, Reformacija idėjiškai nėra gimininga Renesansui (nėra tos pačios monetos antroji pusė), atvirkščiai, Reformaciją galima būtų priskirti prie *opozicinės frakcijos*, siūlančios reformų projektą, savo gelminėse nuostatuose prieštaraujančią renesansinio humanizmo posūkiui į antropocentrizmą.

Renesanso inicijuotas vyraujančios pasaulėžiūros pertvarkymo projektas buvo vėliau intensyviai vystomas ir plačiau diegiamas vakarietiškoje kultūroje XVII–XVIII a. Apšvietos epochos mąstytojų pastangomis. Apšvietos atstovai drąsiau kritikavo per daugelį šimtmečių nusistovėjusį požiūrį, kad moralę lemia dieviški įsakymai ar išoriniai autoritetai. Jie dar stipriau pabrėžė individo proto autonomišką gebėjimą pažinti tiesą visose srityse, įskaitant religiją ir moralę.

Autonomiškumo akcentavimas ilgainiui nuvedė prie idėjos, kad moralinės tiesos nėra universalios, bet gali skirtis priklausomai nuo kultūrinių, socialinių ir individualių kontekstų. Šios pliuralizmo koncepcijos užuomazgos darė tiesioginę įtaką šiuolaikinio liberalizmo, pripažįstančio daugybę vienodai galiojančių moralės sistemų, raidai.

Nors ne visos Bažnyčios, save priskiriančios protestantiškai konfesijai, istorijos eigoje ėjo pirmųjų reformatorių nubrėžta kryptimi, tačiau tos, kurios liko ištikimos klasikinės Reformacijos programai bei *Sola Scriptura* principui, įvairiais laikmečiais priešinosi (ir priešinasi) reliatyvistinėms tendencijoms, gynė (ir gina) tikėjamą universaliomis moralinėmis tiesomis, apreikštomis Šv. Rašte.

Post scriptum dalyje vertėtų paminėti, kad Reformacijos *Sola Scriptura* paliko žymų pėdsaką Lietuvos tautinės savimonės raidos istorijoje. Reformacijos šalininkai, besivadovaudami *Sola Scriptura* principu, siekė sudaryti sąlygas kuo didesniai žmonių ratui pažinti Šv. Rašto tiesas. Neatsiejama šio siekio dalis buvo intensyvus švietimo skatinimas, taip pat Biblijos bei kitokios dvasinės literatūros vertimų į įvairias tautines kalbas leidyba.

Tai suteikė postūmį įvairių Europos tautų raštijos vystymuisi, o kai kur ir atsiradimui. Liuteronų dvasininko Martyno Mažvydo išleista pirmoji spausdintinė knyga lietuvių kalba *Katekizmas* buvo reikšmingas žingsnis lietuvių kalbos, kaip tautinės tapatybės sudedamosios dalies, formavimesi. Įvairios kitos Lietuvių protestantų išleistos knygos lietuvių kalba (pvz., J. Bretkūno *Postilė*, K. Donelaičio *Metai* ir kt.) padėjo formuoti ankstyvajai lietuviškajai literatūrai.

Lietuvos Reformacijos epochoje XVI–XVII a. protestantų skatinama visuotinio raštingumo programa (sukurdama konkurencinę įtampą) paspartino LDK švietimo sistemos susiformavimą. Reformacijos išvakarėse vietinė švietimo sistema buvo pasiekusi tik pradinę pakopą, tačiau praėjus beveik pusei amžiaus nuo protestantiškų iniciatyvų pradžios buvo sukurta

pilna (trijų pakopų) švietimo sistema. Tai tapo labai svarbiu veiksniu mūsų kultūros raidoje ir tautinio tapatumo formavime (Lukšaitė I., XVI–XVII a. *Reformacijos Lietuvoje reikšmė: naujovių keliai*).

Iš www.ref.lt straipsnis
Protestantizmas ir
konservatyvioji mintis

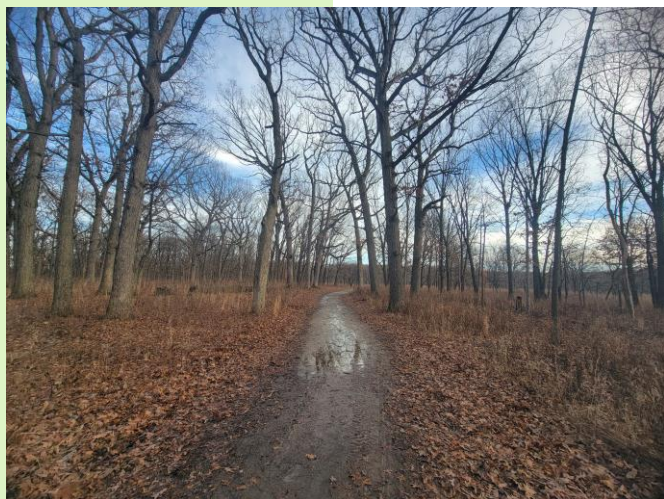
Tomas Kristijonas Dičius,
teologijos dėstytojas

NUTILĖS LAUKIU

Nutilęs laukiu, kas pasirodys tako vingyje
Aš nieko nematau ir negirdžiu ateinant
Tiktai jautimas nerimo banga užtykšta
Kad ši tylą tik laikinai apgaubusi mane
Aš nežinau, nelaukiu, nesapnuoju ateities
Neklydinėju labirintuos praeities dienų
Minu tą taką, kuris driekias prieš akis
Gal tiktai kryžkelėse vos trumpam sustoju
Einu, minu, klampoju ar net bėgu
Retai kada į vieškelį įšokti tenka
Dažniausiai pelkėmis ar platuose mišku
Laukuose ar vos varvenančių upelių vagose
Keliauti tenka – renkuosi tai kas nauja, įdomu
Ir neišmindžiota į kietą taką.

2025 m. vasario 8 d.
Kun. Valdas Aušra

KĄ DIEVAS ĮSAKĖ DEŠIMTYJE SAVO ĮSAKYMŲ?

Dekalogas - tvora

Kadaise vienas architektas mane įtikinėjo, kad prieš statant namą geriausia viską pradėti nuo tvoros. Mėginau ginčytis, jog pas mus taip niekas nedaro. Jis buvo kategoriškas: „Ir blogai, kad nedaro. Lenkai visada pradeda nuo tvoros.“ „Gal ir taip, nenoriu ginčytis“, – pagalvojau anuomet. Ir nors vis dar nesu tikras dėl lenkų, bet Dievas tikrai savo namus pradeda statyti nuo tvoros. Išvedęs Izraelio tautą iš Egipto, Jis pirmiausia jiems duoda Dešimt įsakymų, arba Dekalogą (žr. Iš 20, 1–17) – aptveria atpirktuosius izraelitus savo moralinio Įstatymo „tvora“. Įstatymu Viešpats atskiria („pašventina“) savo dvasinę-moralinę teritoriją nuo pasaulio pagonybės. Niekas iš išorės negali patekti į Jo aptvertą „namų valdą“, nebent būtų „pašventintas“ Jo žodžiu ir priskirtas prie išrinktosios tautos. Už Įstatymo „tvoros“ Dievo namuose esantiems įsakymai bylojo, ko jie privalo vengti, kas draudžiama garbinant Dievą (1–4 įsakymai) ir tarpusavio santykiuose (6–10 įsakymai).

Dauguma Dekalogo įsakymų prasideda neigiamąja dalelyte „ne“ – draudžia daryti vieną ar kitą dalyką, panašiai, kaip darbo saugos taisyklės draudžia statybininkui *stovėti po strėlę*, o dailidei – *rūkyti ceche*. Vos tik iš Egipto vergijos išgelbėti izraelitai imdavo dairytis į kitus dievus garbinančias aplinkines tautas, buvo viliojami jų amoralaus ir smurtingo gyvenimo būdo, tuoj prieš save išvysdavo aukštą Dekalogo *tvorą* su užrašu „Nelipk, užmuš“: neturėk, nedirbk, nenaudok, nežudyk, nepaleistuvauk, nevok, nemeluok, negeisk. Šie draudimai, panašiai kaip apsaugos ant rozečių ir surišti stalčiai mažus vaikus auginančiųjų namuose, – iš tėviškos meilės.

Įsakymai ne tik draudžia, bet ir kviečia kūrybai. Juk kiekvienas draudimas ko nors nedaryti sykiu yra kvietimas daryti ką nors teisingo ir gražaus. Tvorą ne tik saugo nuo peržengimų, bet ir kviečia apsigyventi Dievo „valdoje“, Jo „teritorijoje“, pažinti jos savininko dorybes ir pačiam daryti gera. Dešimt Dievo įsakymų moko pažinti Dievą, džiaugtis ir garbinti Jį toki, koks Jis yra, kviečia saugoti gyvybę, statyti šeimą ant ištikimybės pamato, moko rūpintis kito poreikiais, visada sakyti tiesą, džiaugtis kitų žmonių sėkme ir gerove.

Past. Darius Širvyys
Iš <https://evangelija.lt/>

RIČARDO BAKSTERIO PATARIMAI JAUNUOLIAMS

Ričardas Baksteris *

Vaikų ir jaunuolių pareigos Dievo atžvilgiu

Patarimas I. Mokykis suprasti sandorą su Dievu Tėvu, Sūnumi ir Šv. Dvasia, tavo Kūrėju, Atpirkėju ir Atnaujintoju, bei požiūrį, kuriame buvai pakrikštytas. Kai tai gerai suprasi, prisimink, sandorą su savo Dievu, ir visiškai pavesk save Dievui, savo Kūrėjui, Atpirkėjui ir Pašventintojui. Suprask, kad esi Jo ir leisk savo Tėvui tvarkyti savo laimę. Krikštas nėra iš atminties neišdildoma ceremonija, bet rimtas stojimas į sandorą su Dievu, kurioje būdamas patiri didžiulę malonę ir įsipareigoji vykdyti Jo šlovingas pareigas. Tai įsipareigojimas vaikščioti Dievo keliais, kuriems pašventė tave tėvai, visą likusį savo gyvenimą. Gal paklausi, kokia valdžia remiantis tavo tėvai pašvenčia tave Dievui? Ta valdžia, kurią Dievas jiems suteikė natūraliame gyvenime ir Rašte. Taip jie daro visais klausimais, trokšdami gero, paveda tave įvairiems įsipareigojimams, kurie atneša tik naudą vaikams. Jei manai, kad jie klysta, bet kuriuo metu galėsi pasitraukti iš pareigų Dievo atžvilgiu, išsižadėdamas Dangaus karalystės. Bet yra kur kas išmintingiau dėkoti Dievui, kad dievoti tėvai yra toks didelis palaiminimas tau, ir siekti pačiam uoliau daryti tai, ką jie darė dėl tavęs. Būk atviras ir dėkingas už galimybę būti sandaroje su Dievu, pasilik joje, jauskis maloniai ir atlik kas tau skirta per visas savo gyvenimo dienas.

Patarimas II. Įsimink, kad kelias, kuriuo eini, yra amžinas gyvenimas, o ne tik laikinos palaimos vieta. Todėl tegul tavo širdis siekia dangaus, mąstyk apie tai per visas gyvenimo dienas, apie gyvenimą su Kristumi per amžius. Koks tu esi laimingas, nes Dievas moko tave tikrosios laimės nuo pat jaunystės, kad tavo gyvenimo pabaigoje veidas būtų atgręžtas į dangų. Suprask, kad gyvenimas bėga greitai, kaip žvakės liepsna, trumpai švietusi, užgęsta. Kaip bėgikas, vos tik pradėjo bėgti savo kelio atkarpą, jau mato pabaigą. Toks yra ir tavo gyvenimas, net pačioje jaunystėje.

Tu gyvensi visai kitą gyvenimą amžinybėje, ne čia žemėje, šioje trumpoje, menkoje, liūdnoje, kūniškoje atkarpoje. Todėl ruoškis tam, nešvaistydamas laiko. Laimingas tu, kuo anksčiau pradėjęs ir iki gyvenimo pabaigos siekęs Dievo dalykų. Kokia palaiminta išmintis, elgtis išmintingai jaunystėje ir žinoti, bei vaikystėje suvokti, kad laikas yra piktas. Tuomet tu iš tiesų gali augti išmintimi, būti praturtintas pažinimu, augti saldžioje Kristaus pažintyje, kol kiti pasmerkime sunkiai triūsia iki atgailos dienos ir galutinio teismo. /Ekl 12,1/.

Patarimas III. Įsimink, kad turi sugedusią prigimtį, kuri sukelia įvairiausias sielos ligas ir negalavimus, ir tik Kristus gali jas pagydyti. Tegul Kristaus Dvasia gyvena tavyje ir pašventina tave, suteikdama naują širdį ir naują prigimtį, kuri myli Dievą ir dangų labiau už pasaulio šlovę ir malonumus. Nemylėk pasaulio, bet ieškok atsinaujinimo ir Šv. Dvasios pagalbos, kuri pašventina, pripildo tavo širdį Dievo meilės ir brangiu Atpirkėju. Senoji prigintis myli tai kas iš pasaulio, bet naujoji myli Viešpatį, kuris tave sukūrė, atpirko ir atnaujina. Jis keičia pasaulio pasilinksminimus į švento gyvenimo džiaugsmą.

Patarimas IV. Būk atsargus ir nemylėk kūno malonumų: nepersiryk, negirtuokliauk, nežaisk azartinių žaidimų. Te neprisiriša tavo širdis prie skrandžio malonumų ir pasilinksminimų. Tegul tavo miegas, valgis ir žaidimai būna nuosaikūs. Nelošk kortomis, kauliukais, nedalyvauk žaidimuose, kurie yra palaidi, buriami, lošiami iš pinigų, kurie gundo tave dar labiau įsitraukti, meluoti, ginčytis ir peštis su kitais. Nevalgyk to, kas kenkia sveikatai ir nedalyvauk tokiuose pasilinksminimuose, kurie, sukelia godumą, ugdo blogus vaisius, apiplėšia artimą ir iškart pražudo sielą bei kūną. Venk blogos draugijos įtakos, kuri tave išmoko švaistyti laiką, prarasti meilę knygoms, įvairioms pareigoms, tėvams, viskam, kas yra gera. Valgyk, ilsėkis ir žaisk tik tai, kas naudinga sveikatai, bet nesusižavėk tuščiais, menkais ir kenkiančiais malonumais.

Patarimas V. Pavesk savo valią Dievo valiai ir vyresniesiems, ir nepuoselėk nieko, ko Dievas ar tėvai neleidžia. Nebūk kaip tie savavaliai vaikai, kurie siekia to, ko užsigeidžia, o jei negauna, tai kelia sumaištį. Nesakyk, kad man reikia to, ar aš noriu šito, bet būk patenkintas tuo, kuo Dievas ir vyresnieji tave apdovanojo. Yra didelė nelaimė ir didis pavojus, visiškai atsiduoti savanaudiškiems širdies troškimams ir turėti viską, ko geidžiame mes patys.

Patarimas VI. Saugokis kvailų įpročių, bjaurių keiksmų, melo ir visų kitų nuodėmingų kalbų. Gal manai, kad tai nedidelis daiktas. Bet Dievas taip nemąsto. *Pat 14,9; 10,23; 26,19.* Kiekvienas bjaurus žodis, melas, keiksmas, priesaika, pajuoka padaro didesnę žalą, nei visos kada nors buvusios žaizdos tavo kūne.

Patarimas VII. Šalinkis draugijos, kuri tave gundo nusidėti šiomis nuodėmėmis, bet ieškok draugų, kurie padeda tau bijoti Dievo. Ir jei kas juokiasi iš tavęs dėl to, tai nekreipk dėmesio daugiau nė, kreipi dėmesį į lapų šnarėjimą ar šuns lojimą. Saugokis tokios bendrijos, kaip saugai savo sielą. Jei girdi juos meluojant, piktžodžiaujant, keikiantis, nebijok pasakyti, kad Dievo žmogui nepritinka tokios draugijos. *Ps 119, 63; Pat 13,20; 18,7; 1 Kor 5,12; Ef 5,11.*

Patarimas VIII. Saugokis išdidumo ir godumo. Netrokšk būti nuostabiausiu ir nesiek pats viską turėti. Būk nuolankus, romus, mylėk kitus, ir džiaukis, kad kitiems sekasi kaip ir tau.

Patarimas IX. Mylėk Dievo Žodį ir visas geras knygas, kurios padeda tau tapti išmintingesniu ir geresniu. Nesizavėk per daug žaidimų knygomis, pasakėlėmis, nenaudingomis, bei “meilės” istorijomis. Kai kiti vaikai tinginiauja, tu su dideliu pasitenkinimu skaityk ir mokykis išgelbėjimo paslapčių.

Patarimas X. Prisimink Viešpaties dieną. Neleisk laiko tuščiai tinginiaudamas ar žaisdamas. Bet dalyvauk Kristaus tarnavime, bei pasižymėk tai, ką moko vyresnieji, skelbdami Dievo žinią. Kai grįžti namo, paklausk tai, kas tau buvo neaišku, kad tau padėtų prisiminti, kas buvo kalbama ir suprasti dieviškus dalykus. Mylėk visus Viešpaties užsiėmimus, o sekmadienį labiau nei žaidinimus ar maistą.

Patarimas XI. Būk atidus gyventi taip, kaip esi išmokytas. Prisimink viską, kas skatina tave šventėti, mylėti Dievą ir Jam paklusti. Saugokis, kad nenusidėtum savo žiniomis, įsiklausyk į perspėjimus.

Patarimas XII. Kai tu užaugsi, su tėvų pagalba pasirink tokį lavinimą ir profesiją, kuriame tu sulauktum didžiausios dangiškos pagalbos, kurioje būtų mažiausia trukdžių tau tarnauti Dievui iki gyvenimo pabaigos. ***Jei praktiškai pritaikysi šiuos kelis patarimus, tai kokių laimingų žmogumi tapsi amžiams.***

*Ričardas Baksteris (Richard Baxter, 1615-1691), žinomas Anglijos puritonas, pastorius ir daugelio knygų bei veikalų autorius. ***Patarimai vaikams ir jaunuoliams*** yra viena iš R. Baksterio veikalo *Apie krikščionių ūkį* dalių.

Iš www.ramioslankos.lt,
2015 17 liepa,

parengė past. **Anželika Krikštaponienė**

LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMŲ BAŽNYČIA

Istorinė apžvalga

Isručio reformatų bažnyčia dabar

Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčios, kaip jungtinės reformatų Bažnyčios institucijos, veikiančios Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje (nuo 1569 m. unijoje su Lenkijos karalyste), ištakos skaičiuojamos nuo 1557 metų. 1557 m. gruodžio 14 d. Sinodas Vilniuje priėmė kalvinistinę Šventosios Vakarienės liturgiją.

Generaliniai arba Nacionaliniai Sinodo posėdžiai vyko reguliariai kasmet ir apėmė 6 distriktus, kuriose buvo apie 200 bendruomenių, išsidėsčiusių visoje Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje, t. y. šiandieninės Lietuvos ir Baltarusijos teritorijoje. Sinoduose distriktams atstovavo dvasininkai (vad. ministrais) ir kuratoriai (bajorai), vadovaujami vyresniojo dvasininko senjoro (superintendente). Sutrumpintas Bažnyčios pavadinimas lotyniškai yra *Unitas Lithuaniae*. Toks Bažnyčios pavadinimas buvo vartojamas ir nacionalinėse kalbose: lenkų *Jednota Litewska*, lietuviškai *Lietuvos Vienata*. Į Abiejų Tautų Respublikos (Žečpospolitos) generalinį sinodą suvažiudavo 3-jų provincijų atstovai: *Unitas Lithuaniae* (*Jednota Litewska*), Mažosios Lenkijos (*Malopolska Jednota*), Didžiosios Lenkijos (*Wielkopolska Jednota*). Tačiau savo administracijoje *Unitas Lithuaniae* buvo savarankiška Bažnyčia, kurioje buvo kalbama 3 kalbomis: lietuvių, baltarusių ir lenkų. Didikų dominuojanti kalba buvo lenkų. Per XVI–XVII amžius Lietuvos didikai prarado savo gimtąją kalbą, pradėjo vartoti lenkų kalbą su savotišku dialektu, (galima palyginti su to istorinio laikotarpio škotų didikų situacija, labai panašiai praradusių kalbą), tačiau stipriai išlaikiusių lietuvišką tapatybę. Iš tų laikų yra lotyniškas posakis *Gente Lithuanus, natio Polonus*. Nepaisant to, lietuvių kalba buvo laikomos pamaldos tautiniams lietuviams (ne bajorams), taip pat Biblija, Katekizmai ir Giesmynai buvo spausdinami lietuvių kalba. apart lenkiškų. Antitrinitorių judėjimas ir vėlesnis jų atsiskyrimas bei kontrreformacija, kuriai vadovavo jėzuitai, sustabdė *Lietuvos Vienatos* augimą, o vėliau netgi labai sumenkino Bažnyčią. ➤

Pagrindiniai veiksniai, nulėmę kontrreformacijos pergalę, buvo antitrinitarių judėjimas, suskaldęs Reformatų bažnyčią, ir pačių Lietuvos valdovų – Lietuvos didžiojo kunigaikščio ir Lenkijos karaliaus – pasiryžimas likti ištikimiams R. katalikams. Reformatų Bažnyčiai liko ištikimi keliatas magnatų, su gana dideliu bajorų ir nekilingų žmonių skaičiumi, ypač etninėje Lietuvos teritorijoje. Bažnyčiai pavyko įsteigti dvi kolegijas (Kėdainiuose ir Slucke) kandidatams į tarnystę rengti. Baigę buvo siunčiami į Vokietiją ar kitas protestantiškas šalis studijuoti teologijos.

XVII a.pab. – XVIII a. pr. Lietuvos Reformatų Bažnyčiai buvo sunkiausias laikas. Žečpospolitos valstybėje 1717–1767 m. reformatams bajorams buvo atimtos pilietinės teisės.

Rasnos ev. reformatų bažnyčia

Didžioji dalis Bažnyčios konfesinių laisvių buvo atkurta tik 1795 metais žlugus Abiejų Tautų Respublikai ir ją inkorporavus į Rusijos imperiją. Tačiau visiška konfesinė laisvė nebuvo atkurta iki pat Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 1918 metais. Deja, dalis Lietuvos teritorijos – Vilnius ir Vilniaus kraštas – ir joje buvusios reformatų parapijos atsidūrė Lenkijos teritorijoje. Lenkijoje likusios parapijos apsijungė į Vilniaus Sinodą (*Synod Wilenski*) ir atsisakė jungtis prie Lenkijos Reformatų Bažnyčios. Antrojo Pasaulinio karo išvakarėse 1940 m. Lietuvai grąžinus Vilnių, Vilniaus Sinodas susijungė su Lietuvos Reformatų Bažnyčia ir buvo atkurtas vienas administracinis vienetas *Unitas Lithuaniae (Jednota Litewska)*.

Kitas sunkmetis Reformatų Bažnyčiai buvo sovietmetis 1945–1990 m. Lietuvos Reformatų Bažnyčia visada patyrė didelių nuostolių per karus, kaip per 1654–1660 m. Maskvos invaziją, Švedijos ir Maskvos okupacijas, Šiaurės karą ir po jų kilusias maro epidemijas, Pirmąjį ir Antrąjį pasaulinius karus. Daug žalos padarė aršus sovietinis ateizmas, kurį vykdė Sovietų Sąjunga, viena galingiausių to meto pasaulio valstybių, turėdama visą valstybinio švietimo ir represijų aparato galią. Bažnyčią nuo išorinio pasaulio atskyrė geležinė uždanga. Sovietmetį Lietuvoje išgyveno tik 5 bendruomenės...

Nuo 1990 m. Lietuvos valstybė, taigi ir Lietuvos Reformatų Bažnyčia, atgavo laisvę. Žlugus sovietiniam režimui prasidėjo skausmingas apsisvalymas nuo infiltruotų sovietų agentų, nusikaltamo pasaulio elementų. Bažnyčios institucijos buvo gera priedanga kai kuriems nusikaltėliams. Tik 2017-aisiais Bažnyčia pagaliau sugebėjo visiškai apsisvalyti nuo nusikaltėlių agentų ir jų bendrininkų. Viena baudžiamoji byla vis dar nagrinėjama asmeniui, kuris buvo susijęs su Bažnyčios turto grobstymu. Pagrindinis jo bendrininkas mirė, tačiau antstoliai Reformatų Bažnyčiai perveda finansinę kompensaciją iš jo palikimo paveldėtojų. Deja, tekę išbandymai, Bažnyčios įvaizdis, įvairūs įtarinėjimai labai pakenkė Bažnyčios misijai. Ačiū mūsų užsienio partneriams, Lietuvos reformatams užsienyje, kurie nuo pat pradžių suprato ir palaikė teisėtą Bažnyčios vadovybę šioje kovoje. Viena ištikimiausių užsienio partnerių ir rėmėjų buvo Lippės Bažnyčia, su kuria bendradarbiavimo sutartis buvo pasirašyta 1992 metais, o atnaujinta 2017 metais.

Bažnyčios ir valstybės santykis

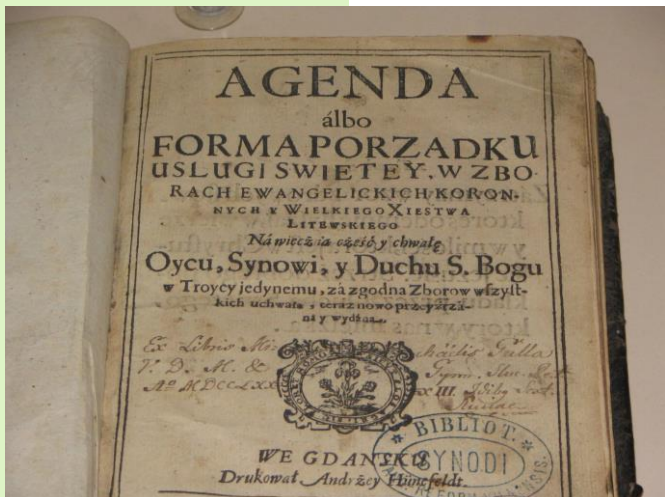
Bažnyčios ir valstybės santykiai grindžiami Lietuvos Respublikos Konstitucija ir Religijų teise (1995). Lietuvoje valstybinės religijos nėra. Yra valstybės pripažintos 9 lygios tradicinės religijos: Romos katalikų, Graikų katalikų (abu priklauso Vatikanui), stačiatikių, senųjų ortodoksų, evangelikų liuteronų ir evangelikų reformatų, taip pat judėjų, musulmonų sunitų (Lietuvos totorių), karaimų. Paskutinės dvi nedidelės LDK laikų bendruomenės yra Lietuvos didžiojo kunigaikščio kariuomenės dalies palikuonys. 2000 metais Šventojo Sosto (Vatikan) ir Lietuvos Respublikos sutartimi Romos katalikams (kartu su graikų katalikais) buvo suteiktos išskirtinės, palyginti su kitomis konfesijomis, teisės. Padėtis pamažu keičiasi, nes ir kitos tradicinės religijos pradėdamos pripažinti tokiu pat lygiu.

Atskirais Lietuvos Respublikos Seimo aktais evangelikų sekmininkų, baptistų ir menonitų bendruomenių Sąjungoms Lietuvoje pripažintos toks pat teisinis statusas kaip ir devynioms Konstitucijoje įrašytoms konfesijoms. 2024 metais pagonių bendruomenė *Romuva* buvo pripažinta teisėta ir lygiaverte kitoms tradicinėms konfesijoms. Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia šiuo metu išgyvena vieną geriausių Bažnyčios ir valstybės santykių laikotarpį savo istorijoje. Tačiau, palyginti su Romos katalikų Bažnyčia, ji vis dar yra diskriminuojama kai kuriose srityse, tokiose kaip karinė, Bažnyčios nuosavybės grąžinimas ir kitose srityse.

Apie Bažnyčios valdymą ir struktūrą

Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia yra presbiterinė sinodinė. Sinodas yra Lietuvos evangelikų reformatų aukščiausioji bažnytinės savivaldos institucija.

Visas Bažnyčios valdymas remiasi Šventuoju Raštu, kurio pagrindu priimta 1637 metais Gdanskio agenda, ir Sinodų aktais.

Gdanskio Agenda

Sinodas

Sinodas į eilinį susirinkimą renkasi kartą per metus. Šiais metais Šventosios Trejybės savaitgalį (2025 m. birželio 14 d.) numatytas 376-osios eilinės asamblėjos susirinkimas, kuriame naujai 3 metų kadencijai bus išrinkta Bažnyčios vadovybė (konsistorija, generalinis superintendentas). Nuo 1920 metų visi eiliniai Sinodo posėdžiai vyksta Biržuose. Konsistorija gali šaukti *neeilinius* Sinodo posėdžius.

Sinodą sudaro paties Sinodo neribotam laikui išrinkti Sinodo kuratoriai pasauliečiai ir įšventinti ministrai (kunigai). Taip pat parapijų delegatai į Sinodą išrinkti vienerių metų kadencijai, nuo vieno iki penkių delegatų priklausomai nuo parapijos narių skaičiaus ir finansinio indėlio į Bažnyčios išdą. Viso Sinodo dalyvių, turinčių balsavimo teisę, būna šiek tiek daugiau nei 30.

Konsistorija

Sinodas 3 metų kadencijai išrenka Konsistoriją iš 8 narių (4 dvasininkus, 4 pasauliečius kuratorius) ir generalinį superintendentą. Konsistorija į eilinius posėdžius renkasi paprastai kartą per mėnesį.

Generalinis superintendentas

Kitu laiku, kai Sinodas ir Konsistorija nedarba, Generalinis superintendentas yra Bažnyčios tarnybos vadovas, veikiantis Sinodo kanonų nustatyta tvarka. Generalinio superintendente tarnybą – darbo grupę – sudaro vice-superintendentas, apskaitos pareigūnas ir sekretorius. Generalinis superintendentas gali pakviesti asmenis trumpam ar ilgesniam laikui tarnauti konkrečiais klausimais, suteikdamas jiems savo įgaliojimus tiesiogiai arba raštu.

Sinodo ir Konsistorijos komisijos

Tam tikroms užduotims, įvairiems išskirtiniams tikslams atlikti sudaromos Sinodo ar Konsistorijos komisijos.

Prieš eilinius Sinodo susirinkimus vyksta priešsinodiniai, dvasininkų ir kurijos posėdžiai, kurių metu parengiami Sinodų aktai priėmimui.

Parapijų administravimas

Parapijos lygmeniu administracinę valdžią sudaro parapijų klebonai ir administratoriai, kuriuos skiria Sinodas, ir parapijų valdybos, kurios išrenkamos parapijų sesijose. Sesijos vyksta bent kartą per metus, jose renkami delegatai į Sinodą ir sprendžiami svarbiausi parapijų klausimai bei išklausomos valdybų ataskaitos. Esminius administracinius darbus parapijose atlieka parapijų valdybos su jų pakviestais diakonijos patarnautojais ir savanoriais.

Parapijos ir ministrai

Formaliai yra 12 kongregacijų, bet faktiškai Lietuvos Reformatų Bažnyčios branduolį sudaro 4-6 parapijos (Vilniaus, Kauno, Panevėžio, Biržų bei Papilio ir Nem. Radviliškio kaimo parapijomis, esančiomis prie Biržų), kitos yra filijos arba de facto filijos, kurios negali išlaikyti nuolatinės ministro tarnybos ir į kurias tik retkarčiais atvyksta dvasininkas.

Nuo 2022 m. Bažnyčia yra atsakinga už nedidelę Varšuvos reformatų parapiją. Ji susidarė atsiskyrus JAV presbiterionų misijai. Viena jos dalis veikia kaip Asocijuotos reformatų presbiterionų Bažnyčios misijos padalinys, kita – įstojo į Lietuvos reformatų Bažnyčią. Ten tarnavęs įšventintas ministras 2024 metais išvyko į JAV. Šiuo metu misijos kongregaciją aptarnauja Lenkijos evangelikų reformatų Bažnyčios dvasininkas.

Tarptautinė kongregacija

Nuo 2020 metų veikia tarptautinė kongregacija prie Kauno reformatų parapijos. Jai dvasiškai vadovauja misionierius kunigas Frankas van Dalenas, atvykęs iš JAV Asocijuotos reformatų presbiterionų Bažnyčios. Kiekvieną sekmadienio vakarą Kauno evangelikų reformatų bažnyčioje vyksta pamaldos anglų kalba. Dauguma lankytojų yra užsienio studentai. Jie įneša daug gyvybingumo, aktyviai dalyvauja parapijos renginiuose, kartais kartu su lietuviškai kalbančia bendruomene veda dvikalbes pamaldas.

Sinedrionas

2021 metais Sinodas atkūrė Bažnytinio teismo instituciją. Ji skirta nagrinėti specialias administracines teises bylas, siekiant, kad jos pirmiausia būtų sprendžiamos Bažnyčios, o ne valstybės pasaulietiniuose teismuose.

Iššūkiai Bažnyčiai

Bažnyčios paskirtis – teikti dvasinį maistą, t. y. mokyti ir stiprinti tikinčiuosius, šlovinti Dievą per liturgiją – per dvasinę tarnystę sekmadieniais ir kitomis progomis, adekvačiai liudyti pasaulį apie Dievo Karalystės atėjimą, ir evangelizuoti – nešti Dievo Žodį į netikintį pasaulį, per atgailą liudyti Dievo teisingumą ir malonę. Tikslai nesikeičia; o aplinka ir aplinkybės – taip. Tad visada yra iššūkis Dievo tautai – tikintiesiems.

Bažnyčios misijos atgavimas

Mes vis dar tik baigiame labai skausmingą mūsų Bažnyčios istorijos etapą, kuris vyko nuo 1998 iki 2017 metų. Šį etapą simboliškai galima pavadinti „Katarsio metais“. Metai, kai Bažnyčia buvo apvalyta nuo tų, kurie bandė uzurpuoti Bažnyčios valdymo ir atstovavimo institucijas. Tai buvo asmenys, susiję su nusikalstamu pasauliu ir padarė didelių nuostolių Bažnyčiai. Ir ne tik materialiai, bet ir pakenkė Bažnyčios reputacijai visuomenėje. Bažnyčios nuostolius galima prilyginti karo nuostoliams. Daugeliui pašalinių stebėtojų – valstybės, visuomenės ar net kaimyninių bažnyčių – šis „karas“ buvo vertinamas kaip schizma arba vidinis konfliktas Bažnyčios viduje. Bet taip nebuvo. Kita vertus, nepaisant žalos, su kuria susidūrė Bažnyčia, šiame konflikte mums buvo duota žinoti, kas ir kur yra tikrieji mūsų sąjungininkai, geros valios žmonės ir Bažnyčios. Dar daugiau – kas yra Bažnyčios Viešpats ir kaip svarbu būti ištikimiems Kristaus mokymui. Tai suteikė mums geros patirties ekumeninei praktikai ir santykiams su valstybe. Labai vertiname, kad mūsų partnerių Lippės Bažnyčia neabejojo teisėtu Bažnyčios vadovavimu ir nuoširdžiai palaikė Lietuvos ev. reformatų Bažnyčia šioje ilgoje ir sunkioje kovoje.

Aplinka

Aplinka apskritai darosi vis priešiškesnė krikščionybei. Mes gyvename pokrikščioniškame amžiuje. Tik išsivadavę iš sovietinės aneksijos ir buldozerinio ateizmo 1988–1990 m. sugebėjome išsivaduoti iš persekiojimo, o Bažnyčios (kad ir kokios konfesijos) autoritetas visuomenėje buvo didelis. Laikotarpiu nuo 2000 iki 2010 metų galima teigti, kad Bažnyčia buvo pakankamai atskirta nuo viešojo gyvenimo. Tam yra keletas paaikškinimų: senosios kartos išėjimas Amžinybėn; Bažnyčios atsijungimas nuo viešosios žiniasklaidos. Dėl šios priežasties Bažnyčios vadovybė mato poreikį kuo tvirčiau laikytis *ad fontes* principo, atlaikiusio šimtmečiais persekiojimus, negandas ir karus. Kitaip tariant, labai aktualūs tampa Reformacijos principai, kuriuos galima apibendrinti *Laiško romiečiams 12 skyriaus 1-2 eilutėse*, būtent – nemėgdžioti šio pasaulio mados ir nepasiduoti vyraujantiems marksistinio bedieviškumo vėjams. Beje, mums juos atpažinti gana lengva, nes dar turime sovietmečio patirtį ir atpažįstame marksistinės ideologijos destrukciją krikščioniškajam išpažinimui.

Emigracija

2004–2024 metais Lietuvos Respublika neteko apie 1 mln. piliečių. Žinoma, dalis jų – evangelikai reformatai. Dauguma jų emigravo į Europos šalis ir JAV. Dabar daugiausia lietuvių gyvena Norvegijoje, Airijoje ir Didžiojoje Britanijoje. Nuo 2023 m. šiek tiek pasikeitė, kai dalis emigrantų pradeda grįžti. Taip pat vyksta migracija iš kaimo į didžiuosius Lietuvos miestus. Labai nukentėjo istoriškai stiprios šiaurės Lietuvos kaimo evangelikų reformatų bendruomenės.

Dažniausiai emigruojantys parapijiečiai nenoriai jungiasi į tų miestų bendruomenes, bet retkarčiais apsilanko savo senosiose parapijose. Tiesą sakant, jie išvyksta, o jų vaikai praranda ryšį su Bažnyčia. Siekiame juos pasiekti per nuotolinę tiesioginę transliaciją (FB) ar įrašyta medžiaga. Tai padeda ne tik emigrantams, bet ir seniems parapijiečiams, kurie fiziškai nebegali pasiekti Bažnyčios arba persikėlę gyventi į kitą vietą ir jais senatvėje rūpinasi vaikai. Bet daug svarbiau stiprinti evangelikų reformatų bendruomenes didžiuosiuose miestuose. Kol kas geriausiai sekėsi Kaune, kur bendruomenė, galima sakyti, auga. Klaipėda ir Šiauliai vargsta.

Kokybiškas Bažnyčios ugdymas

Bažnyčios lyderystės mokymas yra vienas iš darbo iššūkių ir prioritetų. Kol kas galime sakyti, kad turime pakankamai ministrų, bet ilgainiui jų trūks. Trūksta vidutinio lygio Bažnyčios vadovybės, tiek sielovados: evangelistų, katechetų, diakonijos ir pasauliečių vyresniųjų. Mums per brangu mokytis užsienio fakultetuose, o patirtis parodė, kad taip labai švaistomos lėšos. Daug užsienyje apmokytų tarnautojų kandidatų paliko Bažnyčią arba grįžo į vietas, kur studijavo, arba visai paliko tarnystę Bažnyčiai. Supratome, kad veiksmingiausias būdas rengti dvasininkus yra juos ruošti Lietuvoje. Šiuo tikslu suvienijome jėgas su kitomis laisvosiomis evangelikų bažnyčiomis Lietuvoje ir kartu palaikome EBI (Evangelinį Biblijos Institutą), kuriame ruošiamės Bažnyčios tarnystei jaunesniojo lygio ir iki bakalauro laipsnio. Taip pat ruošiamės ir jau pradėjome specialius kursus Bažnyčios tarnautojams. Jie skirti paruošti tikinčiuosius Bažnyčios narius, tinkamus diakonijos, sielovados ir seniūnijos tarnystei, taip pat kandidatais į dvasininkus.

Vicesuperintendentas
kun. Rimas Mikalauskas

Kviečiame registruotis į Vaikų vasaros stovyklą
NEMRADAS

Stovykla vyks Nemunėlio Radviliškyje vieną pamainą, septynias dienas – 2025 metų liepos 19 - 26 dienomis. Dalyvauti kviečiami 7-14 metų amžiaus vaikai.

NEMRADAS

Krikščioniška vaikų vasaros stovykla
2025 metų Liepos 19-26 dienomis

Daugiau informacijos atmintinėje -
<https://tinyurl.com/554vtdws>

SVEČIAI IŠ PARTNERINĖS VOKIETIJOS LIPPĖS KRAŠTO BAŽNYČIOS

2025 m. sausio 9 d., ketvirtadienį, Vilniuje lankėsi Vokietijos Lippės krašto Bažnyčios vadovai: superintendantas kun. Dietmar'as Arends, Diakonijos ir ekumeninių ryšių vadovas kun. Dieteris Bökemeier'is ir atsakingas už ryšius su Lietuvos liuteronų ir reformatų Bažnyčiomis kun. Frankas Erichsmeier'is.

Pagrindinis susitikimas su Konsistorijos paskirta darbo grupe vyko ketvirtadienio ryte, o vakare susitiko su Vilniaus parapijos vadovybe, seniūnais, kuratoriais, vyresniaisiais, Konsistorijos nariais.

Partnerystės sutarties Aktas tarp Lietuvos evangelikų liuteronų ir evangelikų reformatų Bažnyčių ir Lippės krašto Bažnyčios evangelikų liuteronų Sinodo bei Detmoldo evangelikų reformatų Sinodo buvo iškilmingai pasirašyta 1992 m. rugsėjo 27 d., XV-jį sekmadienį po Šv. Trejybės, Tauragėje. Ją pasirašyti paskatino dar 1990 metais, Lietuvai atgavus Nepriklausomybę ir liuteronų bei reformatų parapijoms užsimezgas ryšius su vokiečių parapijomis ir prasidėjus artimai draugauti. Ryšiai buvo plėtojami ne tik tarp centrinės Bažnyčių vadovybės, bet ir tarp atskirų parapijų, bendruomenių.

2012 m. lapkričio 15-18 d. Vokietijoje, Detmolde, buvo paminėtas Bendrystės dvidešimtmetis. Jubiliejaus renginiuose tada dalyvavo Lietuvos Bažnyčių vadovų vadovaujamos delegacijos: Lietuvos ev. liuteronų Bažnyčiai atstovavo vysk. Mindaugas Sabutis, kun. Jonas Liorančas ir LELB Jaunimo centro valdybos pirmininkė Rūta Šulskienė, Lietuvos ev. reformatų Bažnyčiai atstovavo gen. superintendantas kun. Tomas Šernas, Rasa Šernienė ir Biržų rajono Medeikiuose įkurtos VšĮ *Vaiko užuovėja* direktorė Daiva Janonienė.

Partnerystės sutartis su Lietuvos evangelikų liuteronų bei reformatų Bažnyčiomis buvo atnaujinta bei šios sutarties 25-etis iškilmingai paminėtas *Giesmių šventės* metu 2017 m. birželio 17 d. Šilutės Martyno Liuterio ev. liuteronų bažnyčioje. Į Šventę buvo atvykusi didelė vokiečių iš Lippės krašto Bažnyčios

delegacija. Vienas iš jų – Vokietijos Evangelikų Bažnyčios kunigas Frank'as Erichsmeier'is, partnerystės tarp Vokietijos ir Lietuvos evangelinių Bažnyčių vystymosi liudininkas, kai, dar būdamas studentu, atvyko į Lietuvos kaimą ir išmoko lietuvių kalbą specialiai tam, kad galėtų geriau suprasti lietuvių, jų poreikius, bendrauti su eiliniaisiais parapijiečiais.

Bendradarbiavimas tarp Vokietijos ir Lietuvos Bažnyčių išlaikė įvairius išbandymus.

Šįkart atvykę vokiečiai, atstovaujantys reformatams, susitiko tik su mūsų – Reformatų Bažnyčios – vadovybe ir Vilniaus parapijiečiais. Pagrindinė vizito priežastis – išsiaiškinti santykius, Lietuvos Reformatų Bažnyčiai išstojus iš Pasaulinės Reformatų Bažnyčių Bendrijos (PRBB – angl. WCRC).

Liuteronų kunigas Frank'as Erichsmeier'is, Vokietijos Lippės Evangelikų Bažnyčios ekumeninių ryšių vadovas, nuo 2024 m. pabaigos (2024-11-03) yra ir evangelikų reformatų Detmold Ost parapijos klebonas. Jis dabar tarnauja 50% Detmoldo evangelikams liuteronams ir 50% Detmold Ost evangelikams reformatams.

Susitikime Vilniaus parapijos namuose dalyvavo, be trijų svečių iš Vokietijos, mūsų Lietuvos Reformatų Bažnyčios gen. superintendantas kun. Raimondas Stankevičius, vicesuperintendantas kun. Rimas Mikalauskas, LERB Konsistorijos prezidentas kurat. Nerijus Krikščikas, Vilniaus bažnyčios klebonas kun. Holgeris Lahayne, supažindinęs svečius su Vilniaus istorinėmis vietomis, architektūra, rūpinęsis svečių buitiniais, Vilniaus parapijos Tarybos pirmininkas Giedrius Vaitiekūnas bei panorę susitikti su vokiečiais parapijiečiais.

Vokietijos Lippės krašto Bažnyčios delegacijos vadovas superintendantas kun. Dietmar'as Arends savo kalbą pradėjo Evangelijos pagal Morkų 6 skyriaus 45-52 eilutėmis: *ketvirtos nakties sargybos metu Jėzus atėjo pas juos, žengdamas ežero paviršiumi, ir buvo bepraeinąs pro šalį. Pamatę jį einantį ežero paviršiumi, pamanė, jog tai šmėkla, iš ėmė šaukti... Bet Jėzus tuojau juos prakalbino: „Nenusiminkite! Tai aš. Nebijokite!“ Tada jis įlipo pas juos į valtį, ir vėjas nurimo.*

D. Arends palygino Bažnyčią su valtyje sėdinčiais mokiniiais ežero viduryje... Bažnyčiai būna sunku, jei ji nemato Jėzaus. Mes esame Kristaus mokiniai, nes Jis pašaukė mus ir pasiuntė skelbti Dievo Žodį. Kartais mes liekame vieni, kaip mokiniai vidurnakty vidury ežero, kartais mes bijome, nes kartais mes Jo nematome, bet kartais mums Jis pasirodo kaip vaiduoklis... Būkite drąsūs – Biblija mums tai nuolatos primena, Ji kartoja: *nebijokite!*

Superintendantas pasakojo jų Bažnyčios susikūrimo istoriją, kurią galima skaičiuoti nuo 1538 metų, tada dar liuteronišką, o nuo 1605 metų – jau pirmos pamaldos reformatų liturgiją. Dalis krašto tikinčiųjų nesutiko, vyko net tarpusavio karas, kuris baigėsi 1617 metais sutarimu.

Tuo metu kraštą valdęs kunigaikštis sutiko, kad dalis liks liuteronais, kitos žemės bus reformatai. Iki 1973 metų liuteronai ir reformatai nepriėmė kartu Komunijos.

Lippės krašto Bažnyčioje yra 65 parapijos, tarnauja 90 dvasininkų, apie 130 000 tikinčiųjų.

Superintendentas D. Arends vardijo šiuo metu jų Bažnyčiai svarbiausius iššūkius. Pirmiausia jis paminėjo klimato kaitą ir iš to kylančias problemas, nes daugėja šalyje migrantų, reikia juos integruoti į Bažnyčią. Kaip ir visur, gyventojai sekuliarėja, mažėja tikinčiųjų, nemažai jų atsisako būti Bažnyčios nariais. Nors Vokietijoje išstoti iš bet kurios Bažnyčios nėra paprasta – reikia teismo sprendimo. Sugrįžti jau paprasčiau – užtenka pasikalbėti su parapijos kunigu ar superintendentu.

Mažėjant narių skaičiui, mažėja ir pajamos. Nario mokestis imamas ne iš visų, nedideles pensijas gaunantys senjorai nemoka, Bažnyčią išlaiko pasiturintys, dirbantys piliečiai, verslininkai. Bet, mažėjant Lippės krašto Bažnyčiai priklausančių tikinčiųjų skaičiui, kas metai Ekonomikos departamentas perveda vis mažiau lėšų.

Kita nemaža problema, iškilusi pastaraisiais metais – seksualinis priekabiavimas. Lippės Reformatų Bažnyčia priklauso Vokietijos Evangelinių Bažnyčių Sąjungai, kuri tyrė šį klausimą. Lippės Bažnyčioje nenustatyta smurtinių atvejų, bet tik *švelnus* priekabiavimas.

Lippės krašto Bažnyčia, palyginti su kitomis, yra maža, nelabai skaitlinga, tikinčiųjų ir dvasininkų vis mažėja. Bet Ji stengiasi prisitaikyti prie esamos padėties, naujai formuoti sau užduotis, požiūrį, ieško naujų metodų, būdų kaip pritraukti jaunos žmonės, mėginama keisti valdymo struktūrą. Jie stengiasi įtraukti migrantus, bendradarbiauja su migrantų tarptautinėmis bažnyčiomis, leidžia laisvesnę liturginę formą pamaldose, pop krikščionišką muziką, kurią propaguoja juodaodžiai tikintieji, atvykę iš Ganos, Afrikos valstybių. Tai kelia savų problemų, konfliktų. Kun. D. Arends sakė, jog turime įgyti drąsos nugalėti sunkumus pamokslaujant Bibliją, susitelkiant į Jėzų, Jis vadovauja Bažnyčiai.

Po kavos pertraukėlės apie Lietuvos Reformatų Bažnyčią nuo ištakų pasakojo LERB vicesuperintendentas, Biržų reformatų bažnyčios klebonas kun. Rimas Mikalauskas. Jis palietė dabartinių laikų problemas, pabrėždamas, kad Bažnyčia neturi prisitaikyti prie pasaulio, o vadovautis Dievo Žodžiu – Biblija. Kunigas R. Mikalauskas, kalbėdamas apie pastarųjų metų iššūkį – Covid'o epidiją, sakė, kad teigiama to pasekmė – pamaldų transliacijos internetu, tęsiamos ir dabar, net iš trijų bažnyčių: Biržų, Kauno, Vilniaus.

Vilniatė Austė Nakienė pastebėjo, kad mūsų mažos evangelinės Bažnyčios, esančios katalikų apsuptyje, nuopelnas yra išsaugotas Reformacijos paveldas – Reformatų skveras, buv. kapinės, kuriose turi iškilti paminklas *Reformacijai ir lietuviškos raštijos pradininkams*.

Vilniečiai reformatai kasmet sukviečia visos Lietuvos reformatus į Dubingius, kur buv. bažnyčios vietoje Malda ir giesmė prisimenami ten kažkada gyvenusieji, Viešpatį šlovinusieji tikintieji, kunigaikščiai Radvilos, kurie globojo, puoselėjo Lietuvos Reformatų Bažnyčią, kūrė parapijas, statė Maldos namus.

Susitikimas Parapijos namuose baigėsi įteikiant atminimo dovanėles svečiams ir draugiškais apsikabinimais atsisveikinant.

InfoRef_LT

SUSITIKIMAI PRIE DONELAIČIO PAMINKLO

Vilniečiai prie paminklo Donelaičiui

1714 m. sausio 1 d. Lazdynėliuose, Gumbinės apskrityje, Prūsijos karalystėje, gimė lietuvių grožinės literatūros pradininkas, poemos *Metai* autorius, evangelikų liuteronų kunigas Kristijonas Donelaitis.

Jau ne pirmą kartą Mažosios Lietuvos reikalų taryba (MLRT), Kristijono Donelaičio draugija, Lietuvininkų bendrija *Mažoji Lietuva* pradėti Naujus metus pakviečia paminėjimu vieno savičiausių XVIII a. Europos poetų, lietuvių grožinės literatūros pradininko, garsiosios didaktinės poemos *Metai* autoriaus, Tolminkiemio evangelikų liuteronų parapijos kunigo Kristijono Donelaičio.

Šiais metais minint 311-ąsias poeto gimimo metines prie Vilniaus universiteto centrinių rūmų fasado kriptoje įkomponuoto paminklo susirinkusius vilniečius pasveikinęs MLRT pirmininkas Kęstutis Pulokas pasidžiaugė, kad šiandien kunigas Kristijonas Donelaitis prisimenamas visoje Lietuvoje bei pažymėjo, kad nebūtina rengti masinius minėjimus ar posėdžius didelėse salėse, svarbu mintimis tyliai susikaupti ir atiduoti pagarbą mūsų garbioms asmenybėms. Šią dieną jau daugybę metų prie K. Donelaičio paminklo renkama Klaipėdoje, šiuo pavyzdžiu prieš gerą dešimtmetį pasekė marijampoliečiai, renkama ir kitur, kur stovi K. Donelaičio paminklai ar kiti Jo atminties ženklai.

Vienas susiejimo iniciatorių, Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos darbuotojas Vytautas Gocentas pasidžiaugė, kad šįkart pažymėdami mūsų poeto gimtadienį į minėjimą Vilniuje susirinko įvairių sričių atstovai: ir akademinės, ir konfesinės, ir švietimo.

LELB vyskupas Mindaugas Sabutis susirinkusiuosius prie paminklo pakvietė drauge pasimelsti bei laimino aaroniškojo palaiminimo žodžiais. Po to akademikas Domas Kaunas, dėl darganoto, nemalonaus oro pakvietęs susirinkusiuosius pabendrauti VU vestibulio jaukioje erdvėje, perskaitė poeto laišką jaunajam bičiuliui kunigui Johanui Gotfrydui Jordanui, pradedamą kreipiniu *Širdings brolau*.

Šio Kristijono Donelaičio kreipiniu pavadinto medalio, teikiamo nuo 2016 m., minint Tilžės akto dieną, laureatu kartu su prof. Domu Kaunu prieš gerą mėnesį tapo ir dar vienas susiejimo dalyvis – fotomenininkas, redaktorius Valentinas Juraitis. Susirinkusiuosius jis kvietė nepamiršti domėtis ne tik Karaliaučiaus krašto praeitimi, bet ir šiandiena.

Lietuvių kalbos ir literatūros mokytojas, reformatas Vidmantas Kuprevičius pasidalijo, kaip jis siekė pamokose sudominti savo mokinius, ir kaip jam kartais pavykdavo išblaškyti moksleivių žiovulį.

Ilgametis spaudos bendradarbis, pernykštis medalio *Širdings brolau* laureatas Algirdas Mikas Žemaitaitis ragino puoselėti istorinę atmintį.

Trumpiausiai kalbėjęs MLRT garbės pirmininkas Vytautas Šilas pasakė: *Donelaitis yra lietuvių tautos ginklas*.

Buvo pasiūlyta prie paminklo K. Donelaičiui pritvirtinti lentelę su tekstu keliomis kalbomis, nes čia, šalia Universiteto ir Prezidentūros, lankosi daug įvairiakalbių turistų.

MLRT pirmininkas K. Pulokas priminė ir keletą kitų sausio 1-ąją minimų sukaikių bei pakvietė prisiminti 1525 metais įkurtos pirmos liuteroniškos valstybės – Prūsijos kunigaikštystės – 500 metų jubiliejų.

InfoRef_LT

2025 METŲ MALDOS UŽ KRIKŠČIONIŲ VIENYBĘ SAVAITĖ VILNIUJE

Kas metai *Maldos už krikščionių vienybę savaitė* vyksta sausio 18–25 dienomis. 2025 metų *Maldos už krikščionių vienybę savaitės* maldas ir apmąstymus parengė šiaurės Italijos Bose vienuolijos bendruomenės broliai ir seserys. Galutinė medžiaga buvo siunčiama WCC bažnyčioms narėms ir Romos katalikų vyskupų konferencijoms visame pasaulyje, o bendruomenės išvertė tekstą ir pritaikė jį savo reikmėms.

2025 metais sukanka 1700 metų nuo pirmosios krikščionių ekumeninės tarybos, surengtos Nikėjoje, netoli Konstantinopolio 325 metais. Šis minėjimas suteikia unikalią galimybę apmąstyti ir švęsti bendrą krikščionių tikėjimą, išreikštą *Nikėjos tikėjimo išpažinime*, kurio ištakos siekia Nikėjos susirinkimą. Nikėjos susirinkimas pripažino Nikėjos-Konstantinopolio tikėjimo išpažinimą kaip bendro krikščionių tikėjimo išraišką. 2025 metų *Maldos už krikščionių vienybę savaitė* kvietė pasinaudoti šiuo bendru paveldu ir gilintis į visus krikščionis vienijantį tikėjimo išpažinimą.

Vilniaus evangelinėje bažnyčioje

Pagrindinis Biblijos tekstas, skirtas 2025 m. *Maldos už krikščionių vienybę savaitę*, yra iš *Evangelijos pagal Joną* 11-o skyriaus 17–27 eilutės. Savaitės tema *Ar tu tuo tiki?* (26 eil.), paimta iš Jėzaus ir Mortos dialogo, kai Jėzus apsilankė Mortos ir Marijos namuose Betanijoje po jų brolio Lozoriaus mirties.

TARPKONFESINĖ DISKUSIJA: BIBLIJOS PRANAŠAI ŠIANDIENAI

Vilniuje ekumeninės pamaldos sausio 23 d. vyko Vilniaus evangelinėje bažnyčioje. Pradžioje past. Darius Širvys, šios bažnyčios dvasininkas, tarė pasveikinimo žodį. Pamaldos vyko neįprastu formatu: dalyviai sėdėjo grupelėmis už stalų ir galėjo bendrauti tarpusavyje viso renginio metu, evangeliškas giesmes giedojo Vilniaus evangelinės bažnyčios giedotojai.

Ižvalgomis ir malda prie staliukų dalinosi Lietuvos reformatų gen. superintendentas kun. Raimondas Stankevičius, Vilniaus liuteronų bažnyčios kun. Ričardas Dokšas, evangelinių bažnyčių pastoriai: past. Olga Vyšniauskienė, bažnyčia *Kristaus paliepimas*, past. Kastytis Matulionis, bažnyčia *Ekklesia.lt*, past. Steven'as Davis, Vilniaus *Malonės* baptistų bažnyčia, past. Lina Vyšniauskienė, Protestantų bažnyčia *Naujoji karta*, past. Žilvinas Škulevičius, krikščionių bažnyčia *Vynuogynas*, vyr. past. Marek'as Syrvida, Vilniaus krikščionių bendruomenė *Biblijos kelias*, past. Boris'as Filon'as, Vilniaus evangelinio tikėjimo krikščionių bendruomenė *Maldos namai*, past. Gediminas Dailydė, Laisvųjų krikščionių bažnyčia.

Krikščioniškas tikėjimas buvo išpažįstamas *Nikėjos tikėjimo išpažinimo* žodžiais.

Vilniuje Šv. Jono bažnyčioje

Sausio 25 dieną, užbaigiant ekumeninę *Maldos už krikščionių vienybę* savaitę, Vilniuje Šv. Jono Krikštytojo ir Šv. Jono apaštalo ir evangelisto bažnyčioje, kartu meldėsi įvairių konfesijų krikščionys.

Bendroje maldoje dalyvavo atstovai iš Romos katalikų Bažnyčios, Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios, Konstantinopolio patriarchato Lietuvos egzarchato Bažnyčios, Lietuvos Naujųjų Apaštalų Bažnyčios ir Graikų apeigų katalikų Bažnyčios.

Homilijos žodį susirinkusiems tarė evangelikų liuteronų Bažnyčios vyskupas Mindaugas Sabutis. Savo giesmėmis džiugino ir šlovinti Viešpatį kvietė Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčios choras *Adoremus*.

InfoRef_LT

Lojotekos Edukaciniame medijų centre gruodžio 6 d. apie Biblijos pranašus diskutavo evangelikų reformatų kunigas Tomas Šernas ir [@apologetika.lt](mailto:apologetika.lt) įkūrėjas dr. Laurynas Jacevičius bei neseniai išleistos knygos *GALIA IR TEISINGUMAS. Biblijos pranašai šiandienai* autorė biblistė dr. Ingrida Gudauskienė. Vieta Knygos pristatymui pasirinkta neatsitiktinai.

Lojoteka – biblioteka, įsteigta senamiestyje, Šv. Kazimiero gt., apjungus Vilniaus jėzuitų gimnazijos ir jėzuitų vienuolyno bibliotekas. Pavadinimas *Lojoteka* sudarytas iš jėzuitų ordino įkūrėjo Ignaco Lojolos pavardės ir graikiško žodžio *thēkē*, reiškiančio saugyklą (plg. biblioteka). Gimnazijos biblioteka, kaip ir pati gimnazija, pradėjo veikti 1995 m. ir jai beveik visos knygos buvo suaukotos lietuvių ir ne tik jėzuitų iš viso pasaulio. Tad svarbiausia Centro funkcija – talpinti ir visuomenei atverti Lietuvos jėzuitų sukauptą knygų kolekciją.

Autorė dr. Ingrida, paprašyta renginio vedėjo dr. Lauryno įvesti į jos nagrinėtų pranašų gyventą laikotarpį, perkėlė klausytojus į tolimų laikų įvykius, lėmusius tautų likimus, gyvenusius *Derlingojo pusmėnulio* žemėse palei Nilą, Tigrą, Eufratą, Jordaną, kur gyvenimas kaip ir dabar ne visuomet buvo skaidrus. Ir tais laikais buvo garbė ir patogų gyvenimą pasirinkusių pranašų, kuriuos autorė pavadino *dvaro propagandistais*. Su jais ginčijasi, kovoja likę ištikimi Dievo žiniai pranašai, kurie, kun. Tomo žodžiais, *šaukte šaukia*.

Diskusijoje remiantis tikraisiais pranašais – Dievo žinios nešėjais buvo mąstoma apie galią ir teisingumą, ką nuveikiame su galia, kai ją turime savo rankose: nudobiame kitą ar leidžiame jam gyventi? Kur pasibaigia ir kur prasideda teisingumas? Asmens akistatoje su kitu asmeniu, tautos su tauta. Kur čia visur yra Biblijos Dievas? Be to, Biblijos tyrinėjimas atskleidžia, jog pranašų literatūra formavosi ilgai, šimtus metų. Kai kurie bibliniai įvykiai aprašyti ne liudininkų, bet po poros šimtų metų. Nuoširdus gilinimasis į Senojo Testamento ir pranašų knygas turėtų vengti pažodinio supratimo.

Kun. Tomas pasidžiaugė jog lietuvių kalba išėjo solidi teologinė knyga, skirta plačiam besidominčiųjų dėmesiui. Vėliau diskusijoje kun. Tomas atkreipė dėmesį, jog dėl Biblijos mokslininkų siekiamos specializacijos yra įsigilinta į daugelį temų, bet mokslinis interesas nebūtinai padeda tikėjimui. Todėl Lietuvos Reformatų Bažnyčia stengiasi laikytis principo „sola scriptura“. Tai reiškia, jog visas kanoninis Šventasis Raštas yra mums naudingas Dievo Žodis.

Knygos autorė biblistė dr. Ingrida, nagrinėjusi pranašų ištarmes ir kitą veiklą, atkreipia skaitytojo dėmesį, jog pranašai šaukdami teisingumo vengia savo politinės galios pozicijų, nes žmogiškoji galia dažniausiai iškreipia Sandoros teisingumą. Pranašai vengia galios, bet sąmoningai renkasi ne-galią, kad atvertų kelią Dievo Žodžio veikimui.

Dr. Ingrida pažymėjo, jog ir sunkiausiose situacijose, Dievas niekada žmogaus ir tautos istorijoje nepadeda „taško“, bet „kablelį“, tuo kviesdamas žvelgti į ateitį.

InfoRef_LT

SUSITIKIMAS PAS BIRŽŲ MERĄ

Gruodžio 16 dienos ryte Biržų rajono meras Kęstutis Knizikevičius pakvietė įvairių konfesijų dvasininkus apsilankyti į savivaldybės rūmus, adventiniam pabendravimui prie kavos puodelio.

Susitikime dalyvavo Biržų Šv. Jono Krikštytojo katalikų parapijos klebonas kun. Jonas Morkvėnas, Biržų ev. reformatų parapijos klebonas kun. Rimas Mikalauskas, Biržų sekmininkų bažnyčios pastorius Arminas Zybartas ir Biržų rajone patarnaujantis adventistų pastorius Virginijus Radžius. Iš savivaldybės pusės dalyvavo pats meras Kęstutis Knizikevičius, savivaldybės vicemeras Astra Korsakienė ir Steponas Staškevičius bei mero patarėja Toma Rožėnienė. Į susitikimo buvo pakviestas, keliavo, bet, dėl blogų oro sąlygų ir sugedus automobiliui, neatvyko Biržų evangelikų liuteronų parapijai patarnaujantis kunigas Juozas Mišeikis.

Meras pasveikino susirinkusius susitikimo dalyvius. Susitikime meras domėjosi religinių bendruomenių gyvenimo iššūkiais, problemomis. Dvasininkai domėjosi savivaldybei, miesto gyventojams svarbiais klausimais. Pavyzdžiui, buvo paklausta dėl vienos svarbiausių Biržų gatvių – Vytauto – pėsčiųjų perėjų apšvietimo ir apskritai eismo saugumo mieste padėtimi.

Savivaldybės atstovai išsamiai atsakė į dvasininkų klausimus. Verta visiems suprasti ir žinoti, kad nepaisant kokie mes bebūtume skirtingi amžiumi, išsilavinimu, socialine padėtimi, politinėmis ir religinėms pažiūromis – mes visi esame Biržų ir visos Lietuvos piliečiai – Respublikos piliečiai, o pats žodis Respublika reiškia – „bendras reikalas“. Pažindami vieni kitų iššūkius, mes ieškome tinkamiausio mums bendram reikalui sprendimo. Kun. Rimas Mikalauskas atkreipė dėmesį, kad manoma, jog Bažnyčia yra turtinga ir jai nereikia paramos iš valdžios institucijų. Deja, faktiškai Bažnyčia buvo apiplėšta per valdžios institucijas, kai jas sovietmečiu buvo užgrobę žmonės, vykdę nedorą politiką. Ilgus dešimtmečius valstybė naudojosi Bažnyčios turtu ir šiandien teisinga būtų grąžinti ne tik dar kai kur nesugrąžintą, nusavintą Bažnyčios turtą, bet stengtis kompensuoti savo laiku padarytą žalą. Bažnyčiai neturi būti skiriama parama, bet išmokama valstybės skola už ilgus metus jos nusavintą ir naudotą bažnytinį turtą. Tokiu atveju, reiktų atlikti paskaičiavimus ir geranoriškai sutarti, kad ateityje nekiltų nesusipratimu. Neturime būti vieni kitiems skolingi, išskyrus meilę ir teisingumą.

Susitikime buvo pasidalinta apie artėjančius ekumeninius renginius, sutarta laisvai ir betarpiškai komunikuoti, jei iškiltų atskirų klausimų ar iššūkių. Kuo labiau pažįstame save ir vieni kitus, tuo labiau vieni kitus branginame, gerbiame ir saugome. Visi esame šio krašto žmonės ir piliečiai, Biržai turi savo išskirtinumą. Juk čia neatsitiktinai turime daugiau nei kelias konfesijas ir bažnyčių pastatus, keletą laikraščių, kelias upes, daug partijų ir dar daugiau nuomonių, bet vieną Tėvynę, kuri prasideda čia. Nenorime būti savo krašte ar namuose baudžiauninkais, bet šeimininkais, mokačiais kelti problemas, jas diskutuoti ir planuoti ne nuo rinkimų iki rinkimų, bet strategiškai dešimtinis metų į priekį. Kartu norime, kad Biržų krašte būtų saugu ir gera auginti vaikus, kurti šeimas, laisvai išpažinti tai, kuo tiki ir statyti ateitį drauge. O, jei prireiks, neduok Dieve, ją ir kartu ginti.

Susitikimas užbaigtas bendra malda ir mero kvietimu vėl susitikti tiek atskiruose bažnytiniuose ar valstybiniuose renginiuose, tiek kasdieniniame gyvenime, taip pat ir kitais metais prieššventiniu laikotarpiu.

InfoRef LT

ANDRIUS VOLANAS IR KĘSTUČIO DAUGIRDO KNYGA

*Vilniaus ev. reformatų bažnyčioje
kun. H. Lahayne, prof. D. Pociūtė, V. Dadėla*

Dar vienas teologo prof. dr. Kęstučio Daugirdo knygos – *Andrius Volanas ir reformacija Lietuvos Didžiojoje kunigaikštystėje* – apie diplomata, publicistą, kultūros veikėją, ryškiausią Lietuvos reformatų teologinės ir pilietinės minties lyderį Andrių Volaną pristatymas įvyko besibaigiant 2024-iems metams Vilniaus evangelikų reformatų bažnyčioje gruodžio 12 d.

Andrius Volanas ne tik tarnavo Mikalojaus Radvilos Rudojo dvare, bet ir dirbo Lenkijos karaliaus ir Lietuvos didžiojo kunigaikščio sekretoriumi, polemizavo teologinėmis temomis su jėzuitu Petru Skarga bei antitrinitoriais: Simonu Budnu, Martynu Čechovicu, Petru Gonionziečiu, o jo darbai lotynų kalba buvo spausdinami ir skaitomi visų to meto Europos šviesuolių.

Žymiausio Lietuvos Vienetos teologo XVI amžiuje Andriaus Volano gyvenimą ir veiklą to meto LDK, Vilniuje aptarė VU prof. Dainora Pociūtė, o teologijos akcentus išryškino Vilniaus parapijos klebonas kun. Holger Lahayne. Giedojimu ir liutnios garsais renginį papuošė muzikas, lituanistas Valdemaras Dadėla.

InfoRef_LT

Kun. Holger Lahayne: Reformacijos pagrindinis tikslas buvo *ne atnaujinti visuomenę, vystyti ir diegti tautinės religinės raštijos kultūrą ar pan., o apvalyti, atstatyti ir atnaujinti teisingą mokymą apie patį Dievą.*

Šiandien nemažai tikinčiųjų net ir iš evangelikų stovyklos eina Socinio ir kitų antitrinitorių keliu. Visas dėmesys neretai sutelkiamas į naujas lyderystės, mentorystės (ir ko tik nori) teorijas, tariamai gelbstinčias Bažnyčias, o senoji satisfakcijos doktrina lieka užmiršta.

Jei tikrai norime išsaugoti gryną Evangeliją ir atnaujinti savo Bažnyčias, nedelsdami turėtume grįžti prie Dievo klausimo ir įsigilinti į Trejybės mokymą bei jo reikšmę išganymo pagrindams.

Pagalbon čia galime pasitelkti ir Andrių Volaną, XVI amžiaus antrosios pusės Lietuvos *tvirčiausią Kristaus karį ir aršiausią Švenčiausiosios Trejybės gynėją.*

Pagaliau turime kuo puikiausiai pristatytas ir paaiškintas jo mintis, pateiktas visas nuorodas į veikalus bei atskleistą istorinį kontekstą K. Daugirdo knygoje – *Andrius Volanas ir reformacija Lietuvos Didžiojoje kunigaikštystėje.*

Tad imkime ir mokykimės, skaitykime ir reformuokimės, idant savo puikiojo paveldo būtime verti.

Iš www.ref.lt

EVANGELINĖS MINTIES LEIDINIUI „PRIZMĖ“ – 30

Prieš trisdešimt metų – 1995 metų sausį – Lietuvoje pradėtas leisti pirmasis evangelinės minties leidinys „Prizmė“, ėjęs iki 2005 metų. Šio žurnalo redaktoriai buvo misionierius Holgeris Lahayne, atvykęs iš Vokietijos, dabar Lietuvos Evangelikų Reformatų Bažnyčios kunigas, ir pastorius Albertas Latužis, tuomet Lietuvos evangelikų baptistų bendruomenių sąjungos pirmininkas.

Lietuvos Nepriklausomybės pradžioje prasidėjo dvasinis atgimimas. Misionierius Holgeris Lahayne, 1993 m. iš Vokietijos atvažiavo į Lietuvą, kuri jam pasirodė kaip *pilnas galimybių kraštas* – viskas atrodė neįtikėtina pigu, tereikia kibti į darbą bei veikti. *Evangelizacinių renginių buvo daug, o salės – pilnos*, – prisiminė XFM radijo laidoje *Gyvieji šaltiniai* teologas H. Lahayne. Krikščioniškoji misija, kuriai priklausė misionierius H. Lahayne, iš Vokietijos persikėlė į Šiaulius, kur dar sovietmečiu buvo pradėjęs veikti Lietuvos krikščioniškas fondas, prisidėjęs prie vienintelio Lietuvoje krikščioniško universiteto LCC steigimo. Kurti evangelinio pobūdžio žurnalą buvo tiek vokiečių, tiek ir Lietuvos krikščioniško fondo mintis: Lietuvoje buvo daug evangelizacinių renginių, bet žmonėms trūko gilesnių tikėjimo pagrindų. Pirmaisiais leidimo metais žurnalo tiražas buvo net 5000, o kitais – 2500, nes per daug optimistiškai pradžioj buvo manoma. Bet leidėjai nematė nieko blogo, kad buvo priartėta prie tikrosios rinkos.

Iš pat pradžią buvo sutarta, kad jei norima pasiekti platesnę auditoriją, nereikėtų akcentuoti konfesinių skirtumų, kad turinys būtų priimtinas įvairių pakraipų krikščionims: tiek evangelikams, tiek katalikams ar apskritai ieškantiesiems tikėjimo. Buvo siekiama, kad specialiai *Prizmei* parašyti ar versti tekstai būtų bibliškai pagrįsti. Kiekvieno, atskiuro numerio temos buvo skirtingos, labai įvairios, net ir tokios kaip reinkarnacija, astrologija, magija, parapsichologija ir kt. Nes tokios temos buvo tuomet aktualios žmonėms, tad reikėjo jas nušviesti iš krikščioniškosios pozicijos.

Žurnalą platinti buvo sudėtinga, nes tuo metu nebuvo šiuo metu įprasto pagalbininko – interneto.

2005 metais žurnalo *Prizmės* leidyba nutrūko, nes Vokietijos misija, kuriai priklausė H. Lahayne, nutraukė paramą Lietuvai, neliko svariausio materialinio pagrindo.

Leidinio archyvas yra laikomas *Gerosios Naujienos* centre bei internete, visiems norintiems prieinamas.

Pašnekovai apgailestavo, kad evangelikai neturi savo internetinio portalo. Buvo pasidžiaugta dėl ekumenizmo Lietuvoje, kad katalikų internetinis puslapis *bernardinai.lt* bei žurnalas *Naujasis židinys – Aidai* publikuoja ir evangelikų straipsnius.

Pokalbio XFM radijo laidos *Gyvieji šaltiniai* dalyviai sutarė, kad Evangelinių Bažnyčių bendradarbiavimas turėtų būti geresnis, tam galėtų pasitarnauti įkurtas *Evangelikų aljansas*.

InfoRef_LT

pagal XFM youtube kanalo laidą

Iš reformatų istorijos

Ulrichas Cvinglis

DEŠRŲ VALGYMAS PER GAVĖNĮ: CVINGLIO MAIŠTAS CIURICHO ŠIRDYJE

Dešrų valgymas per Gavėnią – vienas iš pačių linksmiausių ir skandalingiausių Reformacijos pradžios epizodų, kai Ulrichas Cvinglis ir jo bičiuliai Ciuricho spaustuvėje nusprendė, kad tradicijos yra tradicijos, o geras dešros gabalas – tai, ko reikia! Tai nebuvo tiesiog eilinis vakarienės pobūvis, bet tikras protestas prieš Katalikų Bažnyčios taisykles, ir iš tiesų – pirmasis matomas Reformacijos veiksmas Šveicarijoje.

Įsivaizduokime: 1522 m. pavasaris, Ciurichas – rami vieta, kurioje kiekvienas laikosi katalikiškų taisyklių, o Gavėnia yra vienas rimčiausių metų laikotarpių. Katalikų Bažnyčia reikalauja griežto pasninko – jokios mėsos, tik duona ir vanduo (na, beveik). Tai laikas atgailai ir rimčiai. Tačiau mūsų herojus Ulrichas Cvinglis, reformatorius ir nepataisomas taisyklių laužytojas, turėjo kitokių planų.

Vieną gražų 1522 m. kovo vakarą (1522 m. kovo 9 d.- *past. Ref. Žinia*), Ciuricho spaustuvininkas Christophas Froschaueris, žmogus, kuris rūpinosi visais svarbiais raštais mieste, nusprendė, kad jo draugams reikia ne tik žodžio, bet ir skanaus kąsnio. Ir ne bet kokio – dešros! Tiesa, katalikų įstatymai buvo griežti – per Gavėnią valgyti mėsą buvo griežtai draudžiama. Bet ar tai sustabdė Froschauerį ir jo draugus? Žinoma, ne! Jie suorganizavo tikrą „dešrų vakarėlį“ tiesiai spaustuvėje.

Kol kiti miestiečiai kentė pasninką, šie Ciuricho maištininkai kirtė sočias, sultingas dešreles. O kas dar įdomiau – pats Cvinglis, nors ir dešrų nevalgė, buvo moraliai šalia savo bičiulių. Jis jau seniai mąstė apie katalikiškų ritualų absurdiškumą ir buvo pasirengęs stoti prieš tuos, kurie manė, kad Dievas rūpinasi mūsų pietų meniu.

Pasninkas www.itakehistory.com

Kai žinia apie *dešrų vakarėlį* pasklido po miestą, kilo tikras sąmyšis! Bažnyčia buvo šokiruota. Kaip taip galima?! Dešros per Gavėnią? Skandalas! Bet Cvinglis į situaciją pažvelgė su ironija. Jis išrėžė savo garsųjį teiginį: *Biblijoje nėra parašyta, kad negalima valgyti mėsos per Gavėnią!* Ir jis buvo teisus. Katalikų Bažnyčios taisyklės, susijusios su pasninku, buvo tik žmogaus sugalvotos tradicijos, neturinčios pagrindo Biblijoje. Jo argumentas buvo paprastas ir aiškus: ko nėra Dievo Žodyje, tuomet tai tik žmogaus sukurta taisyklė, ir žmonės gali nuspręsti patys, ar tokia taisyklė yra prasminga. Cvinglio žodžiai buvo lyg kibirkštis – jo pamokslai apie laisvę nuo žmogaus sugalvotų ritualų uždegė miestiečių širdis.

Ši maža *dešrų šventė* greitai virto kažkuo didesniu – tikra teologine diskusija apie Bažnyčios autoritetą ir laisvę nuo nereikalingų apribojimų. Bažnyčios vadovybė norėjo nubauti Cvinglio draugus, tačiau Cvinglis tvirtai laikėsi savo: *Jei Biblija nenurodo pasninkauti, tada kam vargintis dėl dešros?*

Šis drąsus poelgis tapo pirmuoju dideliu žingsniu į Reformaciją Ciuricho kantone. Cvinglis ne tik apgynė savo bičiulių vakarėlį, bet ir pradėjo atvirą diskusiją apie tai, kokios taisyklės turėtų būti svarbios Bažnyčiai. Jo pamokslai apie asmeninę laisvę ir tikrąjį Dievo Žodžio suvokimą pradėjo plisti po visą miestą.

Bet tai buvo tik pradžia! Ciuricho žmonės nebuvo pasiruošę sustoti *ties dešromis*. Cvinglis buvo tikras karys ne tik mūšio lauke, bet ir ginčiuose. Jo požiūris į Bibliją, kaip vienintelį tikėjimo šaltinį, netrukus sukėlė didelį disputą Ciuriche. Miesto valdžia turėjo nuspręsti, ar likti ištikimi katalikiškajai tradicijai, ar pasukti nauju – reformos – keliu. <...>

Po garsiojo *dešrų vakarėlio*, kuris sudrebino Ciuricho miestą ir privedė prie karštų diskusijų, Cvinglis buvo pasirengęs žengti tolesnį žingsnį Reformacijos link. Tačiau viena buvo šmaikščiai atsakyti į Bažnyčios kaltinimus dėl Gavėnios pažeidimų, o visai kas kita – stoti į oficialų disputą, kuriame būtų sprendžiama miesto religinė ateitis.

Cvinglis greitai suprato, kad laikas mažoms reformoms baigėsi. Ciuricho miesto gyventojai ir valdžia pradėjo jausti, jog Bažnyčia nebeatitinka jų lūkesčių, o Cvinglio pamokslai apie asmeninę laisvę, Biblijos viršenybę ir išlaisvinimą nuo katalikiškų ritualų pritraukė daugybę pasekėjų. Miestas virte virė –

Ciurichui reikėjo aiškos krypties.

1523 m. sausio mėnesį miesto valdžia suorganizavo garsųjį Ciuricho disputą – tai buvo oficialus susitikimas, kuriame turėjo būti sprendžiama, ar Ciurichas liks ištikimas Katalikų Bažnyčios mokymui, ar pereis į reformatorių pusę. Tai buvo ne tik diskusija – tai buvo tikras intelektualinis mūšis, kuriame susikovė Cvinglio ir katalikų teologų pozicijos.

Cvinglis atėjo pasiruošęs. Jis neatsinešė kardo ar šarvų, tačiau jo pagrindinis ginklas buvo Biblija. Su išpūdingu aiškumu ir logika jis dėstė savo poziciją: *Biblija yra vienintelis tikėjimo šaltinis, o visi žmonių sukurti ritualai yra tik bereikalingi priedai, kurie neatitinka Dievo valios*. Katalikų dvasininkai bandė priešintis, tačiau Cvinglis turėjo vieną pranašumą – jis kalbėjo paprastai ir suprantamai, o jo argumentai buvo paremti Šventuoju Raštu.

www.itakehistory.com

Disputas baigėsi Cvinglio pergale. Cvinglis laimėjo šį disputą ne kardu, o protu ir Biblijos žodžiais. Miesto taryba stojo jo pusėn ir nusprendė, kad Ciurichas turi atsisakyti katalikiškų tradicijų ir pereiti prie reformuoto tikėjimo. Ciurichas oficialiai tapo reformuotu miestu. Tai buvo milžiniškas laimėjimas Cvingliui ir visai Reformacijai.

Ciuricho reformos netrukus įgavo pagreitį: iš bažnyčių buvo pašalintos visos relikvijos, šventųjų paveikslai, altoriai, o pamaldos tapo paprastos, be ilgų ceremonijų. Bažnyčioje liko tik tai, kas turėjo pagrindą Biblijoje. Daugiau jokių šventųjų statulų, jokių įmantrių ritualų – tik Dievo Žodis.

Cvinglio mokymas ne tik pakeitė miestiečių religinius įpročius, bet ir jų požiūrį į gyvenimą. Ciurichas tapo Reformacijos tvirtove Šveicarijoje, o Cvinglis – jo šviesulys. Bet Cvinglio ambicijos tuo nesibaigė – jis norėjo dar daugiau. Reformacija neapsiribojo tik religijos sritimi – tai buvo judėjimas, kuris siekė pakeisti visuomenės gyvenimą iš esmės.

Cvinglis pasisakė už moralinį atsinaujinimą, raginęs miestą tapti pavyzdžiu visai Šveicarijai. Jo idėjos ėmė skliti po kitus kantonus, o Ciurichas tapo protestantizmo centru regione.

Cvinglis ne tik siekė religinių reformų – jis suprato, kad tam, jog reformacijos judėjimas būtų sėkmingas, reikia sukurti moralės ir socialinės atsakomybės sistemą.

Sveikiname

Panevėžietė reformatė Ona Šernaitė Kučinskienė praeitų metų gruodžio mėn. 19 d. atšventė garbingą 100 metų Jubiliejų.

Nuoširdžiai sveikiname Jus, sėkmingai įveikusią tikrai solidžią gyvenimo atkarpą.

Per nuskubėjusius praeitin metus sukaupėte didžiulę gyvenimišką patirtį, įgijote aplinkinių pagarbą, Jus supa artimųjų meilė.

Linkime geros sveikatos, žemiškos stiprybės, žmogiškos ištvermės. Būkite laiminga, Dievo palaima apdalinta!

Pačių gražiausių, prasmingų metų ateičiai!

Panevėžio parapijos ev. reformatai

PUOKŠTĖS ANT SIGNATARŲ KAPŲ

Kaip kasmet, Vasario 16 -tosios šventės išvakarėse, Lietuvos Respublikos prezidentūra paruošia gėlių puokštes ir atiduoda signatarų giminėms nuvežti ant Nepriklausomybės Akto signatarų kapų. Signataro Jokūbo Šerno kapui Nem. Radviliškio reformatų kapinėse skirtą puokštę iš prezidento rankų priėmė ir parvežė giminaitės radviliškietės kun. Sigita Veinzierl, Daiva Janonienė, vilniečiai Vytautas Janonis su žmona Agne ir dukryte Ūla bei Biržų savivaldybės kultūros skyriaus darbuotojos.

InfoRef_LT

KUN. TOMAS ŠERNAS - GARBĖS PIRMININKAS

Vasario 16 d. Vilniaus reformatų bažnyčios kunigui Tomui Šernui suteiktas medalių *Už nuopelnus Vilniui ir Tautai* apdovanojimų Komisijos Garbės Pirmininko vardas ir įteiktos regalias VU Šv. Jonų bažnyčioje.

Apdovanojimas – ženklas-medalis *Už nuopelnus Vilniui ir Tautai* – įsteigtas 2009 m. Krašto apsaugos ministerijos bičiulių klubo, kelių nevyriausybinių organizacijų iniciatyva. Komisijos pirmininku buvo išrinktas kun. Tomas Šernas, vienintelis išgyvenęs Medininkų tragediją didvyris, komisijos kancleriu – Saulius Povilaitis, apdovanojimų medalius sukūrusios ir savo lėšomis tebegaminančios ir remiančios VŠĮ *Vizualinių komunikacijų studija* steigėjas. Per 15 veiklos metų apdovanojimais pagerbta daugiau kaip 500 ypatingai nusipelnusių Sostinei ir Lietuvai asmenybių – mūsų kraštiečių ir užsienio piliečių.

Stasio Paškevičiaus fotografija ©

Tarp jų prezidentas Valdas Adamkus, prof. Vytautas Landsbergis, ilgametis VU rektorius akad. Jonas Kubilius, arkivyskupas-metropolitas Gintaras Grušas, monsinjorai Kazimieras Vasiliauskas ir Alfonsas Svarinskas, Islandijos, pirmosios pasaulio valstybės, pripažinusios Lietuvą, tuometinis užsienio reikalų ministras Jon Baldwin Hannibalson, garsus lietuvių kilmės Rusijos demokratas Genadijus Burbulis ir kt.

InfoRef_LT

Sveikiname

Vilniaus reformatų parapijos nariui **DANUI ARLAUSKUI** 2025 m. kovo 14, Kauno Karininkų Ramovėje buvo įteiktas **Laisvės gynėjo ženklas**.

Danas Arlauskas, gen. Česlovas Jazerskas

Laisvės gynėjas – Lietuvos Respublikos pilietis, kuris 1990 m. kovo 11 d. – 1991 m. rugpjūčio 21 d. Sovietų Sąjungos karinės agresijos metu dalyvavo atkuriant Lietuvos valstybingumą ar šalinant grėsmę Lietuvos valstybingumui ir vientisumui. kūrė krašto apsaugos struktūras, munitines, specifinėmis priemonėmis padėjo atkurti Lietuvos Respublikos valstybingumą, tarnaudamas Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos Apsaugos skyriuje, **Valstybės saugumo departamente**, Lietuvos Respublikos policijoje, Lietuvos šaulių sąjungoje **ir prisiekė Lietuvos valstybei iki 1991 m. rugpjūčio 21 d.**

Šalia kitų garbingų šalies piliečių, Danui Arlauskui pripažintas laisvės gynėjo Valstybės saugumo departamento pareigūno teisinis statusas ir įteiktas tą liudijantis pažymėjimas bei Laisvės gynėjo ženklas, kurį įteikė generolas Česlovas Jezerskas.

BAŽNYČIOS TARNAUTOJŲ MOKYMAI

Nuo naujųjų metų prasidėjo tarnautojų mokymai. Juose siekiama gilintis į Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios paveldą bei istoriją, savivaldą ir išpažinimo doktrinas. Kviečiame visus jungtis gyvai – Vilniaus reformatų parapijos salėje arba nuotoliniu būdu per FB Vilniaus parapijos paskyrą. Kviečiame atnaujinti Biblijos žinias bei susipažinti su biblinės sielovados pagrindais!

Daugiau informacijos <https://ref.lt> arba holger.lahayne@gmail.com, tel. +370 686 60684 (kun. Holger Lahayne)

DAUGIAU NEI PERGALĖS

Po vienuolikos puikiai pavykusių krikščioniškų sporto stovyklų, dvyliką kartą nepriklausomoje Lietuvoje evangelikų reformatų Bažnyčia kartu su Švedijos suvienyta evangelikų bažnyčia organizuoja krikščionišką sporto stovyklą.

Tikimės, kad ir šia stovykla susidomės tiek vaikai, tiek jų tėveliai. Stovyklą organizuojame visi kartu: Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia suteikdama dvasininką sielovadai, dvasinio mokymo programos priežiūrai, stovyklautojų tėveliai - aukodami reikiamą išlaikymo sumą, savanoriai vadovai bei profesionalūs treneriai iš Lietuvos - dirbs stovykloje aukodami savo laiką ir žinias.

Stovyklą organizuoja Eglė Grucytė – stovyklos direktorė, tel. +370 699 19871, el. paštas egliukas75@hotmail.com. Stovykloje be sporto užsiėmimų, įvairių pramogų, vaikai mokysis giedoti, dalyvaus pamokėlėse, lankysis vaikų pamaldose, jiems bus diegiamos krikščioniškos vertybės.

Sporto stovykla vyks Kėdainių rajone Akademijos gimnazijoje, esančioje adresu Jaunimo g. 2, Akademija Kėdainių raj. Taigi dvyliktoji krikščioniška sporto stovykla „Daugiau nei pergalės“ vyks 2025 m. birželio 28 - liepos 5 dienomis Kėdainių rajone. Visi norintys dalyvauti prašome registruotis aukščiau nurodytais kontaktiniais duomenimis ir su gera nuotaika bei kamuoliais ir kitais žaidimais esate laukiami stovykloje.

Su meile, organizatoriai

Pro memoria

Būk kantrus ir lauk VIEŠPATIES (Psalmynas 37, 7)

Ona Steponavičiūtė Dučinskienė

1930 03 27-2025 01 21

*Eidama 95-uosius metus, sausio 21 d. mirė Vilniaus reformatų parapijos senbuvė, biržiečių klubo „Krivulė“ aktyvi narė **Ona Steponavičiūtė Dučinskienė***

Onutė – taip Ją vadindavo parapijiečiai, draugai, giminės – gimė 1930 metų kovo 27 d. Biržuose, pašto tarnautojo (laiškanešio) Antano Steponavičiaus ir reformatės Matildos Mažuikaitės Steponavičienės šeimoje. Augo kartu su broliu Česlovu (1931-1991) ir jaunesne sesute Jadvyga (Paškauskiene, 1936-1999). Mokėsi Biržų gimnazijoje, kurioje mokytojavo tokie žymūs pedagogai, kaip mokytoja Elena Šlekienė, daugeliui jaunų Biržų panelių įdiegusi meilę šokiui, jos vyras dailininkas Vilius Šlekys, vicedirektorius vertėjas, LERB kuratorius Jurgis Kutra, supažindinęs su lietuvių bei pasaulinės literatūros klasika, tikybą dėstė visų labai mylimas eruditas kunigas Aleksandras Balčiauskas. Baigusi Biržų gimnaziją, Onutė įstojo mokytis į Vilniaus Akušerių mokyklą, kurią baigė 1951 m., ir pagal paskyrimą išvažiavo į Betygalą dirbti akušere.

Dar besimokant Vilniuje, likimas suvedė su taip pat studentu biržiečiu Algirdu Dučinsku. Jo tėvas – Juozas Dučinskas (1872-1951) buvo Nepriklausomos Lietuvos Susisiekimo ministerijos Technikos tarnybos viršininkas, vienas iš 4-ių Lietuvos valdininkų 1918 m. organizavusių Lietuvos Paštą, Telegrafą ir Telefoną. Juozo ir Marijos Dučinskų šeimą NKVD 1949 m. išvežė į Sibirą. Algirdo, kuris jau mokėsi Kaune, kartu neišvežė, bet suėmė vėliau ir buvo vežamas į tremtį iš N. Vilnios stoties. Traukiniui pajudėjus į rytus, naktį, padedant biržiečiams vyrams, jam su draugu pavyko iššokti iš vagono, laimingai nusigauti į Vilnių, pas Žvėryne gyvenusią Onutę. Kurį laiką slapstėsi, sugebėjo susitvarkyti dokumentus ir baigti Kauno politechnikos institutą.

Po penkerių draugystės metų, 1952 m. vasario 2 d. Onutė Steponavičiūtė ir Algirdas Dučinskas (1929-1993) susituokė ir kartu laimingai pragyveno 40 metų. Vyras dirbo Kaune Radijo gamykloje, tad Onutė po vestuvių persikėlė gyventi į Kauną ir iki 1963 m. tęsė akušerės darbą Kauno klinikose.

1963 metais Algirdą draugas biržietis Jonas Variakojis prikalbino atvažiuoti dirbti į nesenai įkurtą Vilniaus televizijos mazgų gamyklą (vėliau pervadintą Vilniaus radijo komponentų gamyklą) ir taip Dučinskų šeima persikėlė gyventi į Vilnių. Onutė dirbo medicinos sesele įvairiose gydymo įstaigose (ilgiausiai – Vilniaus miesto centrinėje poliklinikoje) iki išeinant, 1999 metais į pensiją. Dučinskai išaugino 2 sūnus: Kęstutį (g. 1953 m., matematikas) ir Saulių (g. 1958 m., ekonomistas-inžinierius).

Onutė, būdama senjore, daugiausiai dėmesio skyrė sūnams ir jų šeimoms: 5 anūkams (Vytautui, Ignui, Rūtai, Algirdui ir Kasparui) bei 7 proanūkiams.

Atsikūrus Vilniaus evangelikų reformatų parapijai, Onutė aktyviai įsijungė į jos gyvenimą, kaip medikė padėjo tvarkyti iš užsienio gaunamas medikamentų siuntas. Be Onutės neapsieidavo, kol gyvavo, ir nė vienas biržiečių klubo *Krivulė* renginys. Su geriausia drauge biržiete Regina Variakojene ir jos vyro sese Lirole Variakojyte buvo nepamainomos *šeimininkės*, su šypsena, išmone paruošdavusios vaišių stalus. Onutė buvo įsijungusi ir į susikūrusią jaunesnių senjorų reformatų draugiją ir savo šypsena, gera nuotaika užkrėsdavo kitus.

Onutė Dučinskienė buvo labai nuoširdi bei sąžininga, uoli Lietuvos patriotė, skleidė šilumą ir gerą nuotaiką. Nebuvo kategoriška, bendraudama su įvairiais asmenimis nesunkiai aptikdavo juose teigiamas savybes. Todėl lengvai kalbą rasdavo beveik su visais. Visą gyvenimą, dar nuo mokyklos laikų, puoselėjo aistrą šokiui, jaunystėje šoko įvairiuose saviveikliniuose kolektyvuose.

Pasiligojusią Ją nuoširdžiai slaugė sūnus Saulius, savaitgaliais stengdavosi iš Klaipėdos atvažiuoti vyresnysis sūnus Kęstutis. Abu sūnūs su šeimomis Jai 90-ečio proga buvo surengę įsimintiną šventę.

Mirė Onutė nesulaukusi 95-ojo gimtadienio, sausio 21 dieną.

Palaidota Rokantiškių kapinėse – prie vyro Algirdo, sesers Jadvygos, tėvų Antano ir Matildos bei vyro tėvų Juozo ir Marijos Dučinskų.

Liūdintys vilniečiai reformatai

Lai mano graudulį...

Lai mano graudulį nuplaus
lietus ir vėjas – mes taip deram...
Ant šlaito Netekties stataus
randu vilties, prasmės –
man gera stovėt ir nieko nesakyt,
tylėt ir žvelgt aukštyn, po kojom.
Ne kartą buvo taip.
Kas syk atrodo – laikrodžiai sustojo...
Tik pulsas smilkiniuos karštuos,
širdies plakimas drumsčia tylą.
Žinau, kad nieks nesikartos,
bet Laiko smagračiuos nedyla prisiminimai.
Atminty – mes vėl kartu.
Net ir ant šlaito, kur lietus,
vėjai keturi – jie mus suartina.
Per Laiką...

G. Mikalajūnienė

Zdzisławas Tranda

1925-12-18–2025-02-24

www.gosc.pl

2025 m. vasario 24 d. Viešpats pasiūkė Lenkijos evangelikų reformatų vyskupą, teologą kun. Zdzisławą Trandą, sulaukusį 99-erių metų.

Vyskupo Zdzislavo Trandos laidotuvių ceremonija vyko šeštadienį, 2025 m. kovo 8 d., Varšuvos evangelikų reformatų bažnyčioje. Atsisveikinti su vyskupu Zdzislavu Tranda suvažiavo minios tikinčiųjų iš visos Lenkijos. Prie velionio karsto Varšuvos reformatų bažnyčioje kartu meldėsi įvairių krikščioniškų konfesijų dvasininkai. Laidotuvių liturgijai vadovavo Lenkijos Respublikos evangelikų reformatų Bažnyčios (LRERB) gen. superintendentas kun. Semko Koroza, buvęs LRERB gen. superintendentas kun. Marekas Izdebskis, LR evangelikų metodistų Bažnyčios superintendentas, Lenkijos ekumeninės tarybos prezidentas kun. Andžejus Malickis ir Varšuvos evangelikų reformatų parapijos klebonas kun. Michailas Jablonskis. Po laidotuvių ceremonijos bažnyčioje karstas su vyskupo Zdzislavo Trandos palaikais buvo palaidotas Varšuvos evangelikų reformatų kapinėse.

Lenkijos Liaudies Respublikos laikais Vyskupas drąsiai ir apdairiai vadovavo vienai mažiausių krikščionių bendruomenių Lenkijoje ir veiksmingai priešinosi komunistinės valdžios spaudimui. Lengviau būti drąsiam, kai už tavęs yra milijonai tikinčiųjų ir gynėjas Vatikane, ir sunkiau, kai už tavęs tėra saujelė tikinčiųjų. Penki tūkstančiai. – tiek tebuvo tikinčiųjų Lenkijos Liaudies Respublikos laikais Reformatų Bažnyčioje. Liaudies valdžia iš mažumų Bažnyčių vadovų reikalavo dviejų dalykų: laikytis antikatalikiško kurso, siekiant susilpninti didžiausią Bažnyčią šalyje, ir remti vienintelę *teisingą* sistemą. Tokius nurodymus iš valdžios ir Saugumo tarnybos, prieš pradėdamas eiti vyskupo pareigas, gavo kun. Zdzisławas Tranda.

Bet jie apsirikę: naujasis evangelikų reformatų vadovas viską padarė visiškai priešingai.

Vyskupas Z. Tranda buvo paskutinis Bažnyčios vadovas, savo tarnybą pradėjęs Lenkijos Liaudies Respublikos laikais ir baigęs ją pasikeitusioje socialinėje-politinėje tikrovėje, demokratinėmis sąlygomis.

Tepriima Aukščiausiasis savo tarną amžinosios Jeruzalės vartuose!, – rašoma Nekrologe.

Jis buvo paskutinis iš garsiosios evangelikų reformatų ganytojų Trandų šeimos, pergyvenęs savo jaunesnį brolių kun. Bogdaną (1929-1996) ir sūnėną kun. Lechą (1956-2012).

Su žmona Janina Boleslavska (1928–2018) užaugino sūnų Andžejų ir dukterį Haną, kuri tarnauja Reformatų bažnyčioje. Sulaukė trijų anūkų ir penkių proanūkų.

Senjoras vyskupas Zdzisławas Tranda gimė 1925 m. gruodžio 18 d. Poznanėje. 1947-1948 m. studijavo Vroclavo mokslo ir technologijos universiteto Statybos fakultete, o 1948 m. perėjo į Varšuvos universiteto Evangelikų teologijos fakultetą, kurį 1952 m. baigė ir tą pačių metų lapkričio 16 dieną Varšuvoje buvo išventintas kunigu ir paskirtas tarnauti į Lodzę.

1952–1982 m. buvo Lodžės reformatų parapijos vikaru ir administratoriumi. Vėliau tarnavo Zelovo, Stželino ir Pstražnos parapijose. 1982–2002 metais jis – Varšuvos reformatų parapijos klebonas.

1978 metais Zdzisławas Tranda buvo išventintas vyskupu ir iki 2002 metų vadovavo Lenkijos Evangelikų Reformatų Bažnyčiai.

Vyskupas Z. Tranda 1990–1993 m. buvo Lenkijos ekumeninės tarybos pirmininkas. Su Jo mirtimi baigėsi Lenkijos ekumenizmo istorijos vienas etapas.

1990-1999 metais vyskupas Z. Tranda nuoširdžiai padėjo Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčiai. Ne karto lankėsi Lietuvoje – Vilniuje, Kaune, Kėdainiuose, Klaipėdoje, Biržuose bei kitose vietovėse, pamokslavo ir stiprino po sovietmečio atsikuriančią Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčią. Parėmė tik pradėjusį Bažnyčioje tarnauti diakoną Julijų Norvilą, rūpinosi pirmaisiais iš Lietuvos atvykusiais evangeliškosios teologijos studentais Varšuvoje. Buvo jų dvasiniu vadovu. Dalyvavo dvasininkų ordinacijos komisijoje Klaipėdoje ir ordinacinėse pamaldose, kai buvo pašaukti magistro teologijos studijas baigę ir ordinuoti diakonu Kęstutis Daugirdas bei kunigu Rimas Mikalauskas 1999 metais Kėdainiuose.

1997–2005 metais ėjo Lenkijos Biblijos draugijos nacionalinio komiteto pirmininko pareigas.

Vyskupas Z. Tranda buvo apdovanotas įvairiais Lenkijos vyriausybinių apdovanojimų: Auksiniu kryžiumi *Už nuopelnus*, *Polonia Restituta* ordino Riterio kryžiumi, taip pat Šv. Brolio Alberto apdovanojimą.

2002 m. buvo apdovanotas *Polonia Mater Nostra Est* (Lenkija yra mūsų Motina) medaliu.

2012 metais vyskupui Z. Trandai – pirmam nekatalikui – buvo suteiktas *Pontifici – tiltų statytojo* titulas ir *Pontifici (Popiežiaus)* premija.

2020 m. Lenkijos mokslinė leidykla *Semper* išleido kolektyvinį leidinį: *Išmintingos širdies žmogus: Zdzisław Tranda. Pastorius – vyskupas – ekumenistas*.

Juk Tavo akivaizdoje mes tik praeiviai, tik Tavo svečiai, kaip ir visi mūsų tėvai. Mūsų dienos žemėje – tarsi šešėlis, išnykstantis be vilties. /I Met 29, 15/

Sigitas Kregždė

1930-12-24–2025-03-11

Kovo 11 d. Viešpats Amžinybės pašaukė buv. Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos pirmininką, Garbės pirmininką, vieną žymiausių Lietuvos psichologų, habil. socialinių mokslų daktarą, prof. Sigitą Kregždę, reformatą, ūkininkų sūnų iš Biržų krašto, Smaliečių kai-mo, Papilio valsčiaus.

Prof. Sigitas Kregždė 25 metus su pertrauka buvo Lietuvos pedagoginio instituto psichologijos katedros vedėjas, 19 metų jos profesorius, išugdęs ne vieną mokytojų, visuomenės veikėjų kartą. Buvo vienas iš Lietuvos Reformacijos istorijos ir kultūros draugijos (LRIKD) kūrėjų nuo jos susikūrimo (1992 m.), 12 metų jos pirmininkas, nuo 2013 metų – LRIKD Garbės pirmininkas.

Viename interviu jubiliejaus (2010 m., aut. V. Liauškaitė) proga, prof. Sigitas Kregždė didžiavosi, kad Jo senelis iš motinos pusės Martynas Ajutis (1861-1936) buvo reformatų Bažnyčios kuratorius, poeto Juliaus Janonio, globoto reformatų kunigų, šeima gyveno Jo močiutės pirkioje Melaišiuose.

Profesorius domėjosi savo – Kregždžių giminės istorija, kurie per ilgus amžius išlaikė laisvojo valstiečio statusą, buvo aktyvūs reformatai, vienokia ar kitokia veikla prisidėję prie Reformatų Bažnyčios gyvenimo. Nebuvo abejonės, kad visi Kregždės seneliai, proseneliai mokėjo skaityti. Tikybos būsimą Profesorių mokė kun. Mykolas Frankas, kuris ne tik buvo dvasininkas, bet ir geras pedagogas. Papilio klebono kun. M. Franko, taip pat kunigų Povilo Jašinsko ir Aleksandro Balčiausko suteiktos teologinės žinios bei nuostatos išliko jam visam gyvenimui. Prof. Sigitui ir jaunesniajam broliui Vytautui tėvai nuo mažens diegė, jog mokslas yra itin svarbus dalykas.

Prof. Sigitas Kregždė gimė 1930 m. gruodžio 24 d. Smaliečiuose, Papilio valsčiuje. Mokėsi Papilio vidurinėje mokykloje. 1954 m. baigė Vilniaus pedagoginio instituto Pedagogikos ir psichologijos fakultetą, 1957 m. – aspirantūrą Kyjivo universitete, 1959 m. apgynė pedagogikos mokslų kandidato disertaciją iš psichologijos (*dabar daktaro*), 1983 m. – psichologijos mokslų daktaro (*dabar habilituoto daktaro*). 1954-2002 m. Vilniaus pedagoginio instituto (nuo 1991 m. Vilniaus pedagoginis universitetas) dėstytojas, 1959-1979 m. ir 1983-1989 m. instituto

Psichologijos katedros vedėjas, nuo 1985 m. profesorius. Skaitė paskaitas Erfurto, Vroclavo, Maskvos, Sankt Peterburgo, Kyjivo, Odesos, Rygos, Tartu, Tbilisio, Alma Atos, JAV (Vašingtono, Niujorko, Filadelfijos, Pitsburgo) universitetuose.

S. Kregždė 1973-1983 m. Visuomenės profesinio orientavimo instituto direktorius. 1962 m. – žurnalo *Pedagogika ir psichologija*, 1980-1991 m. žurnalo *Psichologija* atsakingasis redaktorius. Visą gyvenimą nuo aspirantūros Kyjive laikų Jis draugavo su iškiliu ukrainiečių kalbininku Anatolijumi Nepokupnu (1932-2006), tyrusiu baltų ir šiaurės slavų kalbų ryšius.

Kūrybinį prof. S. Kregždės palikimą sudaro dvi monografijos, 7 mokymo priemonės (vadovėliai ar jų skyriai), per 200 mokslinių straipsnių Lietuvos ir užsienio prestižiniuose mokslo žurnaluose.

Mirė prof. Sigitas Kregždė, sulaukęs 94-ių metų, simboliškai – kovo 11-ą dieną – Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo dieną.

Pažinoję profesorių – bendradarbiai, studentai – minėjo Jo lengvą bendravimo būdą, supratimą kitaip manančių, pabrėžė Jo toleranciją, humanizmą.

Prof. Sigito Kregždės kūnas, virtęs pelenais, buvo LERB kun. R. Stankevičiaus palydėtas Dievo Žodžiu ir maldomis, atsisveikinant Vilniuje Laidojimo namuose ir laidojant Marijampolės Igliaukos miestelio kapinėse, šalia žmonos Onutės, toli nuo gimtųjų Smaliečių, Biržų...

Dėl prof. Sigito Kregždės netekties reiškiamo gilią užuojautą sūnui Arūnui ir dukrai Eglei, kuri, kaip ir Tėtis, yra LRIKD narė, kitiems šeimos nariams bei artimiesiems.

☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺ ☺

**EVANGELIKŲ REFORMATŲ
STOVYKLA 2025**

Liepos 6 - 10 dienomis

Papilyje

15 - 18 metų jaunimui Informacija: Facebook paskyroje

+37060252102

reformatujunimostovykla@gmail.com

Sveikiname

Sigitą Sketerytę Audickienę, 2025 m. kovo 14-tą dieną šventusią garbingą 90-ies metų Jubiliejų!

Nuoširdžiai sveikiname Jubiliatę ir dėkojame už nuoširdų, aktyvų, stropų darbą parapijoje Dievo garbei.

Sigita daug metų buvo renkama į seniūnų Valdybą, dirbo parapijos pirmininko pavaduotoja, ne kartą dalyvavo Sinodo darbe, rašydavo straipsnelius apie parapijos veiklą į www.ref.lt parapijos puslapį, aktyviai dalyvaudavo ir prisidėdavo organizuojant parapijiečių išvykas, buvo choro, vėliau ansamblio, seniūne. Už didelį indėlį į parapijos veiklą, 2014 m. ataskaitinės sesijos metu Sigitai buvo suteiktas Garbės seniūnės vardas.

Reikšdami didžiulę meilę ir pagarbą, linkime mūsų mielai Jubiliatei kuo stipresnės sveikatos, artimųjų meilės, ilgų, Dievo laiminamų, ateities metų.

Panevėžio parapijos reformatai

ISSN 2669-18

Vyr. redaktorius gen. superintendentas
kun. Raimondas Stankevičius
Redaktorė: Dalija Gudliauskienė
Leidiniui talkino:
Kęstutis Pulokas, Genovaitė Mikalajūnienė

Redakcija:
Pylimo 20-13, Vilnius,
Konsistorijos raštinė Vilniuje
Tel. +370 69904137, +370 655 43678
Leidėjai straipsnius taiso ir trumpina savo nuožiūra

